

Üsküp Düşünce Okulu

Öğrenci Sempozyumu

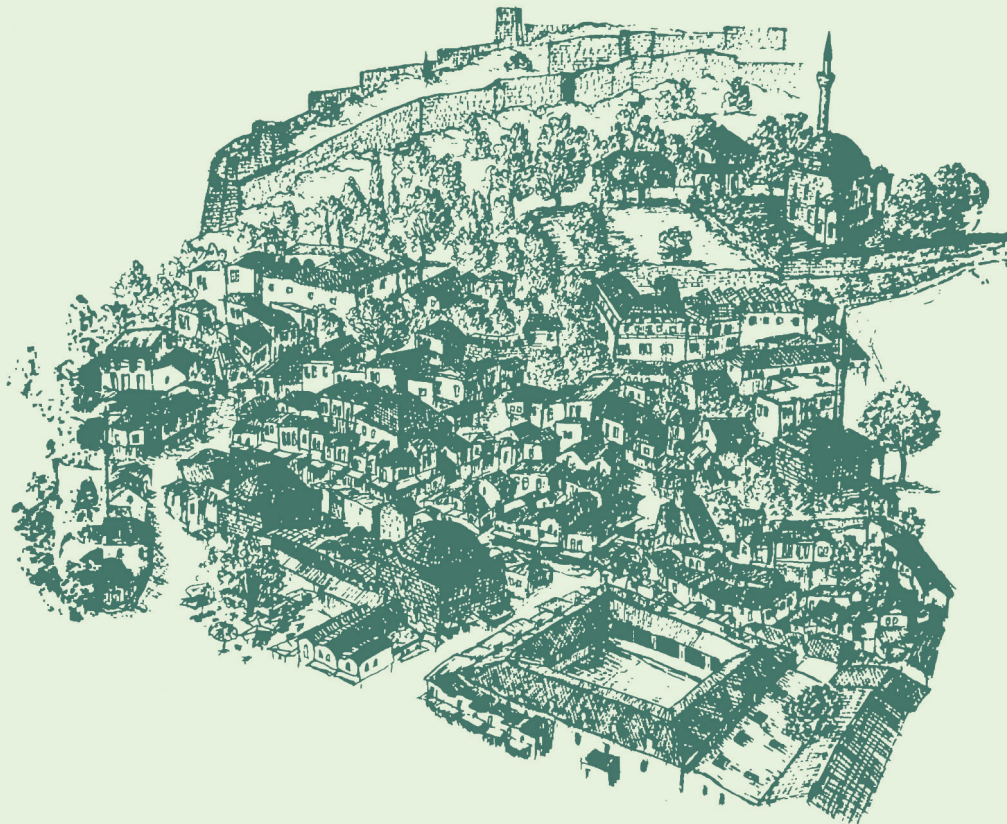
7.

Akademia Shkupi

Simpoziumi Studentor

18-20 EYLÜL/SHATATOR 2026

ÜSKÜP/SHKUP

BSF | BALKAN
STUDIES
FOUNDATION

SEMPOZYUM PROGRAMI - ÖZET KİTAPÇIĞI

PROGRAMI | SIMPOZIUMIT - LIBRI | ABSTRAKTEVE

Üsküp Düşünce Okulu

Öğrenci Sempozyumu

7.

Akademia Shkupi

Simpoziumi Studentor

18-20 EYLÜL/SHTATOR 2026
ÜSKÜP/SHKUP

SEMPOZYUM PROGRAMI - ÖZET KİTAPÇIĞI
PROGRAMI I SIMPOZIUMIT - LIBRI I ABSTRAKTEVE

İÇİNDEKİLER

Program Akışı / Agenda	13
Özetler / Abstraktet	21
Türk Dış Politikasında Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı: 2002-2026 Dönemi Analizi	22
<i>Ahmet İlhan Kaplan</i>	
Öğrenilmiş Çaresizlik: Kuramsal Temelleri, Oluşum Süreci ve Psikolojik Sonuçları	23
<i>Berfin Rumeysa Öztürk</i>	
Michel Foucault: İktidar ve Bilgi İlişkisinde Öznenin Sorunsallığı	24
<i>Bekim Murati</i>	
Marrëdhënia Ndërmjet Përdorimit të Rrjeteve Sociale dhe Shëndetit Mendor të Studentëve Universitarë në Maqedoninë e Veriut	25
<i>Bushra Amza</i>	
Balkanlar'da Yeni Bir Güvenlik İkilemi mi? Sırbistan'ın Silahlanma Politikası ve Bölgesel Güvenlik Kompleksi	26
<i>Duygu Eceryıldız</i>	
Tuhfetü'l-Uşşâk'ın Bâb Kurgusunda Seyr-i Sülûk: Yesevî-Nakşibendî Tasavvuf Geleneği Bağlamında Bir İnceleme	27
<i>Eslem Bozkurt</i>	
Drina Köprüsü Romanında Mekân, Hafıza ve Kimlik İvo Andrić ve Drina Köprüsü	28
<i>Esma Yılmaz</i>	
Balkanlar'da Dinî Mekânın Paylaşılamayan Mirası: Kalkandelen Harabati Baba Tekkesi Örneğinde Bektaşî-Selefi Gerilimi	29
<i>Fatma Gider</i>	
Fenomeni i Impostorit si Faktor Psikologjik i Lidhur me Burnout-in Akademik te Studentët Universitarë: Dallimet Gjinore	30
<i>Fatime Ajdini</i>	
Kuzey Makedonya'da Genç Nüfusun Kimliğinin Dijitalleşmesi: Sosyal Medya, Aidiyet ve Kimlik İnşası Üzerine Bir Değerlendirme	31
<i>Fatıma Büşra Bozdoğan</i>	

Rrjetet Sociale dhe Ndikimi i Tyre në Sjelljen dhe Mirëqenien e Studentëve të Moshës 18-24 Vjeç	32
<i>Fitore Jusufi</i>	
Balkanlarda Devlet, Toplum ve Siyaset: Modernleşme, Egemenlik ve Kimlik Dönüşümleri Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme	33
<i>Gamze Şems Nur Deliduman</i>	
Dil, Kültür ve Aidiyet: Kardelen Çocuk Dergisi Üzerine Toplum Dil Bilimsel Bir İnceleme	34
<i>Gülay Duyan</i>	
Yusuf Bin Taşfin ve Murabıtların Endülüs Politikası: Siyasi Bütünlük ve İslami Birlik Mücadelesi	35
<i>Gülsün Karadayı</i>	
Bektashizmi Sipas Naimit (Analizë e Veprës: Fletore e Bektashinjët)	36
<i>Hafsa Rushiti</i>	
Kuzey Makedonya Okullarında Okutulan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Değerler Eğitimi Çerçevesinde İncelenmesi	37
<i>Hayrunissa Töre</i>	
Kuşak ve Yol Etrafında Siyaset: Bosna Hersek'te Çin Enerji Yatırımları ve Jeopolitik Ayrışmalar	38
<i>Hümeyra Bengisu Karasu</i>	
Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar Politikasında Stratejik Dönüşümü: Genişleme Koşulluluğundan Jeopolitik Güvenlikleşmeye	39
<i>Irmak Akyüz</i>	
1995 Srebrenitsa Soykırımı Kitlesele Kimliklendirme Sonrası İcmpl Dna Laboratuvarlarının Tarihsele ve Bilimsel Rolü	40
<i>Mehlika Zinnur Albayrak</i>	
Balkan Müslümanlarının Gelenek-Modernite Tartışmaları Bağlamında Türkiye'deki Kemalist Reformların Yansımaları	41
<i>Mehmet Ali Keskil</i>	
Yenice'den Bir Ses: Usûlî'nin Şiir Dünyası ve Tasavvufi Derinliği	43
<i>Meral Guguk</i>	

Türkiye ve Bosna Hersek Geleneksel Çocuk Oyunlarının Karşılaştırılması	44
<i>Merve Demirbaş</i>	
Hasan Nuhanović'in Son Sığınak İsimli Eserinin Psikolojik Sağlık Açısından İncelenmesi	45
<i>Muhammed Emir Akyol</i>	
Göçmen Müslüman Kadınların Sözlü Tarihi: Kuzey Bulgaristanlı Türklerin 1989'da Türkiye'ye Zorunlu Göç Ettirilmesi Örneği	46
<i>Pırl Nur Temel</i>	
Stresi dhe Shëndeti Mendor te të Rinjtë: Teknikat e Menaxhimi dhe Kurimit	48
<i>Rahime Murtezani</i>	
Përdorimi i Inteligjencës Artificiale në Propagandën Politike për Shënjestrimin e Votuesve të Pavendosur Gjatë Fushatave Zgjedhore	49
<i>Ramadan Murtezani</i>	
ABD ve Rusya'nın Diplomatik Güç Rekabeti: Kosova Örneği	50
<i>Selma Kök</i>	
2000-2025 Yılları Arasında TIMSS ve PISA Sınavlarının Etkisiyle Türkiye, Hırvatistan ve Kuzey Makedonya'da Yapılan Matematik Öğretimindeki Değişimler	51
<i>Semanur Erdemci</i>	
Hadisler Işığında Korkunun Mahiyeti ve Korku Hiyerarşisi: Filistin Örneği	52
<i>Sevde Hilal Çelik</i>	
Inteligjenca Artificiale, Ndikimi në Tregun e Punës dhe Perspektivat e Zhvillimit	53
<i>Suejla Feridi</i>	
Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci (Gdaü) ve Türkiye'nin Balkan Politikasındaki Yeri: Bölgesel İşbirliği	54
<i>Şevval Alptekin</i>	
Batı Balkanlarda Güvenlik Denklemi: Avrupa-Atlantik Entegrasyonu ve Bölgesel Barışın Geleceği	55
<i>Sueda Fatima Ağaoğlu</i>	

Tartışmalı Miras ve Kentsel Bellek Bağlamında “Üsküp”	56
<i>Yasemin Kaplan</i>	
Liberal And Communist Korean Administrations: A Comparative Foreign Policy Analysis	57
<i>Yıldız Polat</i>	
Ontolojik Güvenlik Teorisi Perspektifinden “Kosova ve Sırbistan” Meselesi	58
<i>Zeynep Beyza Beyazkaya</i>	
Kayıp ve Yeniden Doğuş 1990 Sonrası Bosna-Hersek ve Arnavutluk’ta Yas Ritüellerinin Aidiyet İnşasındaki Rolü	59
<i>Zeynep Sümeyye Aydın</i>	
19. Yüzyıl Balkan Jeopolitiğinde Büyük Güç Rekabeti: Mora Yarımadası Olayları Ekseninde İngiliz-Rus Güç Mücadelesi	60
<i>Zeynep Topbaş</i>	
Zekati në Republikën e Maqedonisë së Veriut: Funksionalizimi, Sfidat dhe Roli në Zhvillimin Shoqëror	61
<i>Zejnulla Sadiki</i>	
The relationship Between Future Anxiety, Emigration Attitudes, and Psychological Well-being Among Young Adults in North Macedonia	62
<i>Zumera Demiri</i>	

Balkan Çalışmaları Vakfı, Eylül 2016'da Üsküp merkezli genç akademisyenler, öğrenciler ve genç iş insanları tarafından kurulan Fettah Efendi Eğitim ve Düşünce Derneği'nin devamı niteliğindedir. Dernek çatısı altında yürütülen faaliyetlerin genişlemesi ve tüm Balkanları kapsayacak bir yapıya duyulan ihtiyaç nedeniyle farklı bir kurumsal çerçevede yeniden yapılandırılmıştır. 2016-2022 yılları arasında eğitim alanında birçok faaliyet gerçekleştirmiş, araştırma ve yayıncılık alanında önemli çalışmalar yürütmüştür. Eylül 2022 itibarıyla, Balkan Çalışmaları Vakfı adıyla araştırma merkezleri, eğitim merkezleri ve yayınevleri bünyesinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Vakfın çalışmaları, bölgesel akademik ve entelektüel gelişimi destekleyen dört merkez ve bir yayınevi etrafında şekillenmektedir. Bunlardan ilki Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Merkezi'dir. Vakfın en görünür faaliyet alanlarından biri olan bu merkez, Kuzey Makedonya ve Balkanlar'a dair güncel ve tarihi bilgi üretimine yoğunlaşmaktadır. Siyaset, hukuk, ekonomi, toplum ve tarih alanlarında çeşitli araştırma projeleri, raporlar, kongreler, sempozyumlar, çalıştaylar, yuvarlak masa toplantıları ve uluslararası zirveler düzenleyen merkez, Balkan Çalışmaları Kongresi ile Balkan Çalışmaları Dergisi ve Balkan Ekonomileri ve İşletme Dergisi gibi uluslararası hakemli yayınlarla bölgesel akademik bilgi üretimine önemli katkılarda bulunmaktadır.

Vakfın bünyesindeki bir diğer önemli merkez ise Abdülfettah Rauf Araştırmaları Merkezi'dir. Balkan İslam Çalışmaları, edebiyat çalışmaları ve Fettah Efendi'ye dair yapılan araştırmaların yürütüldüğü bu merkez, Balkan entelektüel mirasını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Eğitim faaliyetleri ise Üsküp Düşünce Okulu Merkezi tarafından yürütülmekte olup, seminerler, okuma grupları, makale yazım süreçleri, yaz ve kış okulları, Ramazan etkinlikleri, Balkan Gençlik Okulları ve mezuniyet programları gibi çeşitli akademik ve kültürel etkinlikleri kapsamaktadır. Balkan Çalışmaları Vakfı'nın bir diğer merkezi Balkan Dijital Beşeri Bilimler Merkezi'dir. Bu merkez, Balkan tarihine, kültürel mirasına ve beşeri bilimler alanındaki dijital araştırmalara odaklanarak veri tabanları, dijital arşiv projeleri ve dijital beşeri bilimler alanında akademik çalışmalar hedeflemektedir.

Vakfın yayınevi olan İDEFE ise yürütülen akademik ve kültürel faaliyetlerin yayına dönüştürülmesini sağlamakta, aynı zamanda telif, çeviri ve edisyon eserlerle Balkanlar'a dair bilgi üretiminin görünürlüğünü artırmayı amaçlamaktadır. Araştırma, eğitim ve yayın faaliyetleriyle Balkanlar'daki akademik hareketliliği destekleyen Balkan Çalışmaları Vakfı, Kuzey Makedonya'dan başlayarak tüm bölgeyi entelektüel etkileşimle bir araya getirecek güçlü bir mekanizma oluşturmayı hedeflemektedir.

FONDACIONI PËR STUDIME BALLKANIKE

Fondacioni për Studime Ballkanike është vazhdimësi e Shoqatës për Edukim dhe Mendim “Fettah Efendi”, e themeluar në shtator të vitit 2016 nga akademikë të rinj, studentë dhe sipërmarrës të rinj me seli në Shkup. Me zgjerimin e veprimtarive të zhvilluara në kuadër të Shoqatës dhe lindjen e nevojës për një strukturë që do të përfshinte të gjithë Ballkanin, organizata u ristrukturua në një kornizë të re institucionale. Gjatë periudhës 2016–2022, ajo realizoi një numër të madh aktivitetesh në fushën e arsimit, si dhe zhvilloi punë të rëndësishme në fushën e kërkimit shkencor dhe botimeve. Që nga shtatori i vitit 2022, veprimtarinë e saj e vazhdon nën emrin Fondacioni për Studime Ballkanike, përmes qendrave hulumtuese, qendrave arsimore dhe shtëpive botuese që funksionojnë në kuadër të tij.

Veprimtaria e Fondacionit është e organizuar rreth katër qendrave dhe një shtëpie botuese, të cilat synojnë të mbështesin zhvillimin akademik dhe intelektual në rajon. Njëra prej tyre është Qendra për Studime Politike, Ekonomike dhe Shoqërore. Si një nga fushat më të spikatura të veprimtarisë së Fondacionit, kjo qendër përqendrohet në prodhimin e njohurive bashkëkohore dhe historike për Maqedoninë e Veriut dhe Ballkanin. Ajo realizon projekte të ndryshme kërkimore, raporte, kongrese, simpoziume, punëtori, tryeza të rrumbullakëta dhe samite ndërkombëtare në fushat e politikës, së drejtës, ekonomisë, shoqërisë dhe historisë. Përmes Kongresit të Studimeve Ballkanike, si dhe botimeve shkencore ndërkombëtare me recensim, si Revista e Studimeve Ballkanike dhe Revista e Ekonomive dhe Biznesit të Ballkanit, Qendra jep një kontribut të rëndësishëm në prodhimin dhe zhvillimin e dijes akademike në rajon.

Një tjetër qendër e rëndësishme në kuadër të Fondacionit është Qendra Hulumtuese “Abdulfettah Rauf”. Në këtë qendër zhvillohen studime mbi Islamin në Ballkan, studime letrare, si dhe kërkime kushtuar Fettah Efendiut, me synimin për të hulumtuar në mënyrë të thelluar trashëgiminë intelektuale të Ballkanit. Veprimtaritë arsimore, ndërkaq, zhvillohen nga Qendra e “Akademisë Shkupi” dhe përfshijnë seminare, grupe leximi, programe për zhvillimin e aftësive në shkrimin e artikujve shkencorë, shkolla verore dhe dimërore, aktivitete gjatë muajit të Ramazanit, Shkollat Rinore Ballkanike dhe programe për të diplomuarit, krahas një sërë aktivitetesh të tjera akademike dhe kulturore.

Një tjetër strukturë e Fondacionit për Studime Ballkanike është Qendra Ballkanike për Shkencat Humane Digjitale. Kjo qendër përqendrohet në historinë e Ballkanit, trashëgiminë kulturore dhe kërkimet digjitale në fushën e shkencave humane, duke synuar zhvillimin e bazave të të dhënave, projekteve të arkivimit digjital dhe studimeve akademike në fushën e shkencave humane digjitale.

Shtëpia Botuese IDEFE, e cila vepron në kuadër të Fondacionit, mundëson shndërrimin në botime të veprimtarive akademike dhe kulturore të zhvilluara prej tij. Njëkohësisht, përmes botimit të veprave autoriale, përkthimeve dhe botimeve të redaktuara, ajo synon të rrisë dukshmërinë dhe qarkullimin e dijes së prodhuar për Ballkanin.

Përmes veprimtarive kërkimore, arsimore dhe botuese, Fondacioni për Studime Ballkanike synon të mbështesë dinamizmin dhe bashkëpunimin akademik në Ballkan, si dhe të ndërtojë një mekanizëm të fuqishëm që, duke nisur nga Maqedonia e Veriut, do të kontribuojë në afrimin dhe ndërlidhjen e të gjithë rajonit përmes bashkëveprimit intelektual.

ÛSKÛP DÛŞÛNCE OKULU

ÛskÛp DÛşÛnce Okulu katilicimcilarin dÛnyaya, Balkanlara, şehirler, toplumlara ve insanlara dair bir perspektif geliştirmelerini amaçlamaktadır. Sosyal bilimleri merkeze alarak disiplinler arası bir bakış ile dinleme, okuma ve yazma süreçleri üzerinden buluşmayihedeflemektedir.

ÛskÛp DÛşÛnce Okulu bir yıl ve dört mōdÛlden oluşan seminerler, okuma grupları, geziler, akademik yazım süreçlerini barındıran eğitim programıdır. Dört mōdÛlden oluşan birinci ve ikinci mōdÛl seminerlerden, üçÛncÛ mōdÛl okuma gruplarını ve dördÛncÛ mōdÛl makale yazım sürecini kapsamaktadır. İlk ve ikinci mōdÛl seminerleri tamamlayanlar üçÛncÛ mōdÛle geçmek için yazılı sınav olacaklardır.

ÜçÛncÛ mōdÛlde öğrenciler belirlenen okuma gruplarında yer alacaktır. DördÛnce mōdÛlde ise 4 ay boyunca ÛskÛp DÛşÛnce Okulu'nda ki hocalardan birinin danışmanlığı ile makale yazım sürecini tamamlayacaklardır.

Dört mōdÛlÛ de başarıyla tamamlayan öğrenciler ÛskÛp'te gerçekteşecek olan mezuniyet töreninde bildirilerini sunup, sertifika almaya ve vakfımızın araştırma projelerinde araştırma asistanı, staj yapma gibi imkanlara sahip olacaklardır.

AKADEMIA SHKUPI

Akademia Shkupi synon të jep dhe zhvillojë një perspektivë kuptim plotembi Qytetërimet Botërore, Ballkanin, Qytetet, Popujt dhe Njeriun si Individ. Me një pikëpamje interdisiplinare me qendër shkencat shoqërore, ka për qëllim që të krijoj një tërë sikuptim plotepër rmes seminareve – dëgjimin, debateve – leximin, dheprocesin e shkrimit akademik. Akademia Shkupi përbëhet prej katër moduleve dhe 1 viti dhe ka për qëllim që të krijoj një tërësi kuptimplote përmes seminareve – dëgjimin, debateve – leximin, dhe procesin e shkrimit akademik. Moduli i parë dhe i dytë përbëhet nga seminarët, moduli i tretë përmban grupet e leximit, dhe moduli i katërt procesin e shkrimit të kumtesës. Pas përfundimit të modulit të parë dhe të dytë, pjesëmarrësit i nënshtrohen një testimi me shkrim për të kaluar në modulin e tretë. Në modulin e tretë pjesëmarrësit marrin pjesë në grupet e leximit sipas fushës së interesit të tyre, ndërsa në modulin e katërt pjesëmarrësit kalojnë procesin e shkrimit të kumtesës nën mentorimin e një profesori nga Akademia Shkupi. Ata të cilët arrijnë të përfundojnë me sukses të gjitha modulet, do të fitojnë të drejtën të marrin certifikatë, dhe do të kenë mundësi për praktikë profesionale (stazh, internship), duke asistuar në projekte hulumtuese të Fondacionit për Studime Ballkanike.

PROGRAM AKIŞI

AGJENDA

18 Eylül/Shtator 2026, Cuma/E Premte

- 15:30-16:00 Açılış Konuşmaları/Fjalimet hyrëse
- 16:00-16:30 Sertifika Dağıtımı
- 16:30-17:45 I. Oturum/Sesioni i I
- 18:00-19:30 II. Oturum/Sesioni i II

19 Eylül/Shtator 2026, Cumartesi/E Shtunë

- 09:00-10:15 III. Oturum/Sesioni i III
- 10:30-11:45 IV. Oturum/ Sesioni i IV
- 12:00-13:15 V. ve VI. Oturum/Sesioni i V dhe VI
- 14:00-15:15 VII. ve VIII Oturum/Sesioni i VII dhe VIII
- 15:30-16:45 IX. Oturum/ Sesioni i IX
- 16:45-17:15 Kapanış ve Değerlendirme/Sesioni përmbyllës

ÛSKÛP DÛŞÛNCE OKULU 7. ÔĖRENCİ SEMPOZYUMU
SIMPOZIUMI I 7-TË STUDENTOR I AKADEMISË SHKUPI

Açılış Konuşmaları/Fjalimet Hyrëse, 18 Eylöl/Shtator 2026, Cuma/e Premte 15:30-16:30

I. Oturum, Oturum Başkanı: Dr. Sevba Abdula,
18 Eylöl 2026, Cuma, 16:30-17:45

Mehlika Zinnur Albayrak	1995 Srebrenitsa Soykırımı Kitlesele Kimliklendirme Sonrası ICMP DNA Laboratuvarlarının Tarihsel ve Bilimsel Rolü
Pırıl Nur Temel	Göçmen Müslüman Kadınların Sözlü Tarihi: Kuzey Bulgaristanlı Türklerin 1989'da Türkiye'ye Zorunlu Göç Ettirilmesi Örneği
Meral Guguk	Yenice'den Bir Ses: Usöl'nin Şiir Dünyası ve Tasavvufi Derinliği
Fatma Gider	Balkanlar'da Dinî Mekânın Paylaşılamayan Mirası: Kalkandelen Harabati Baba Tekkesi Örneğinde Bektaşî-Selefi Gerilimi

Sesioni i II. Moderator: Doc. Dr. Bujamin Bela,
18 Shtator 2026, e Premte, 18:00-19:00

Hafsa Rushiti	Bektashizmi Sipas Naimit (Analizë e Veprës: Fletore e Bektashinjët)
Ramadan Murtezani	Përdorimi i Inteligjencës Artificiale në Propagandën Politike për Shënjestrimin e Votuesve të Pavendosur Gjatë Fushatave Zgjedhore
Zejnulla Sadiki	Zekati në Republikën e Maqedonisë së Veriut: Funksionalizimi, Sfidat dhe Roli në Zhvillimin Shoqëror

III. Oturum, Oturum Başkanı: Dr. Yunus Dilber,
19 Eylül 2026, Cumartesi, 09:00-10:15

Ahmet İlhan Kaplan

Türk Dış Politikasında Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı: 2002-2026 Dönemi Analizi

Yıldız Polat

Liberal and Communist Korean Administrations:
A Comparative Foreign Policy Analysis

Zeynep Topbaş

19. Yüzyıl Balkan Jeopolitiğinde Büyük Güç Rekabeti: Mora Yarımadası Olayları Ekseninde
İngiliz-Rus Güç Mücadelesi

IV. Oturum, Oturum Başkanı: Hanife Etem,
19 Eylül 2026, Cumartesi, 10:30-11:45

Berfin Rumeysa Öztürk

Öğrenilmiş Çaresizlik: Kuramsal Temelleri, Oluşum Süreci ve Psikolojik Sonuçları

Semanur Erdemci

2000-2025 Yılları Arasında TIMSS ve PISA Sınavlarının Etkisiyle Türkiye, Hırvatistan ve
Kuzey Makedonya'da Yapılan Matematik Öğretimindeki Değişimler

Hayrunnisa Töre

Kuzey Makedonya Okullarında Okutulan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabının
Değerler Eğitimi Çerçevesinde İncelenmesi

Merve Demirbaş

Türkiye ve Bosna Hersek Geleneksel Çocuk Oyunlarının Karşılaştırılması

**V. Oturum, Oturum Başkanı: Dr. Sevba Abdula,
19 Eylül 2026, Cumartesi, 12:00-13:15, Salon A**

Eslem Bozkurt	Tuhfetü'l-Uşşâk'ın Bâb Kurgusunda Seyr-i Sülûk: Yesevî-Nakşibendî Tasavvuf Geleneği Bağlamında Bir İnceleme
Fatıma Büşra Bozdoğan	Kuzey Makedonya'da Genç Nüfusun Kimliğinin Dijitalleşmesi: Sosyal Medya Aidiyet ve Kimlik İnşası Üzerine Bir Değerlendirme
Gülay Duyan	Dil, Kültür ve Aidiyet: <i>Kardelen</i> Çocuk Dergisi Üzerine Toplum Dil Bilimsel Bir İnceleme
Zeynep Sümeyye Aydın	Kayıp ve Yeniden Doğuş: 1990 Sonrası Bosna-Hersek ve Arnavutluk'ta Yas Ritüellerinin Aidiyet İnşasındaki Rolü

**Sesioni i VI. Moderator: Berat Alili,
19 Shtator 2026, e Shtunë, 12:00-13:15, Salla B**

Rahime Murtezani	Stresi dhe Shëndeti Mendor te të Rinjtë: Teknikat e Menaxhimi dhe Kurimit
Zumera Demiri	The Relationship Between Future Anxiety, Emigration Attitudes, and Psychological Well-being Among Young Adults in North Macedonia
Fatime Ajdini	Fenomeni i Impostorit si Faktor Psikologjik i Lidhur me Burnout-in Akademik te Studentët Universitarë: Dallimet Gjinore

**Sesioni VII. Moderator: Zehra Saiti,
19 Shtator 2026, e Shtunë 14:00-15:15, Salla A**

Fitore Jusufi Rrjetet Sociale Dhe Ndikimi I Tyre Në Sjelljen Dhe Mirëqenien E Studentëve Të Moshës 18-24 Vjeç

Bushra Amza Marrëdhënia Ndërmjet Përdorimit Të Rrjeteve Sociale Dhe Shëndetit Mendor Të Studentëve Universitarë Në Maqedoninë E Veriut

Suejla Feridi Inteligjenca Artificiale, Ndikimi Në Tregun E Punës Dhe Perspektivat E Zhvillimit

**VIII. Oturum, Oturum Başkanı: Enise Alili,
19 Eylül 2026, 14:00-15:15, Salon B**

Yasemin Kaplan Tartışmalı Miras ve Kentsel Bellek Bağlamında “Üsküp”

Gamze Şems Nur Deliduman Balkanlarda Devlet, Toplum ve Siyaset: Modernleşme, Egemenlik ve Kimlik Dönüşümleri Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme

Sevde Hilal Çelik Hadisler Işığında Korkunun Mahiyeti ve Korku Hiyerarşisi: Filistin Örneği

Gülsün Karadayı Yusuf Bin Taşfin ve Murabıtların Endülüs Politikası: Siyasi Bütünlük Ve İslami Birlik Mücadelesi

**IX. Oturum, Oturum Başkanı: Berat Sadiki,
19 Eylül 2026, Cumartesi, 15:30-16:45**

Irmak Akyüz	Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar Politikasında Stratejik Dönüşümü: Genişleme Koşulluluğundan Jeopolitik Güvenlikleşmeye
Zeynep Beyza Beyazkaya	Ontolojik Güvenlik Teorisi Perspektifinden "Kosova ve Sırbistan" Meselesi
Duygu Eceryıldız	Balkanlar'da Yeni Bir Güvenlik İkilemi Mi? Sırbistan'ın Silahlanma Politikası ve Bölgesel Güvenlik Kompleksi
Sueda Fatıma Ağaoğlu	Batı Balkanlarda Güvenlik Denklemi: Avrupa-Atlantik Entegrasyonu ve Bölgesel Barışın Geleceği

**X. Oturum, Çevrimiçi, Oturum Başkanı: Elif R. Nazım,
19 Eylül 2026, Cumartesi, 12:00-13:15**

Bekim Murati	Michel Foucault: İktidar ve Bilgi İlişkisinde Öznenin Sorunsallığı
Hümeysra Bengisu Karasu	Kuşak ve Yol Etrafında Siyaset: Bosna Hersek'te Çin Enerji Yatırımları ve Jeopolitik Ayrışmalar
Selma Kök	ABD ve Rusya' nın Diplomatik Güç Rekabeti: Kosova Örneği

**XI. Oturum Çevrimiçi, Oturum Başkanı: Zehra A. Sadiki,
19 Eylül 2026, Cumartesi, 14:00-15:15**

Muhammed Emir Akyol	Hasan Nuhanoviç'in Son Sığınak İsimli Eserinin Psikolojik Sağlamlık Açısından İncelenmesi
Şevval Alptekin	Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci (GDAÜ) ve Türkiye'nin Balkan Politikasındaki Yeri: Bölgesel İşbirliği
Esmâ Yılmaz	Drina Köprüsü Romanında Mekan, Hafıza ve Kimlik: İvo Andriç ve Drina Köprüsü
Mehmet Ali Kesil	Balkan Müslümanlarının Gelenek-Modernite Tartışmaları Bağlamında Türkiye'deki Kemalist Reformların Yansımaları

Kapanış ve Değerlendirme Oturumu/Sesioni përmbyllës, 19 Eylül/Shtator 2026, Cumartesi/e Shtunë, 16:45-17:15

ÖZETLER

ABSTRAKTET

Türk Dış Politikasında Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı: 2002-2026 Dönemi Analizi

Ahmet İlhan Kaplan

Friedrich-Schiller-Universität Jena, International Organisations and Crisis Management, Almanya

Özet: Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda imzalanan Lozan Barış Antlaşması'yla (LBA) Batı Trakyalı Müslüman Türklerin bir azınlık olarak temel hak ve hürriyetlerinin garanti altına alınması şartıyla Yunanistan sınırları içerisinde kalacağı ve daha sonrasında varılan mutabakatla zorunlu nüfus mübadelesinden muaf tutulacağı kararlaştırılmıştır. Böylelikle Türkiye, Batı sınırlarının hemen ötesinde Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde bölgeye göçmeye başlamış soydaşlarının bir azınlık olarak varlığını sürdüreceği gerçeğini kabul etmiştir. Zaman içinde Türk-Yunan siyasi ilişkilerindeki iyileşmeler ve gerginlikler, Müslüman Türk azınlığın yaşam koşullarını etkilemiştir. Ana dilde eğitim hakkından siyasi katılıma, kendi dini liderlerini seçme özgürlüğünden kurumsallaşmaya kadar birçok konuda sorunlar gündeme gelmiş; Türk-Yunan ilişkilerinde mütekabiliyet (karşılıklık) ilkesi her iki ülkede yaşayan azınlıklara uygulanan uygulamalarda çoğu zaman esas kılınmıştır. Bu çalışmanın argümanlarından biri, Türk-Yunan ilişkilerinde temel anlaşmazlık alanlarının başında azınlık konusunun yer almaması nedeniyle, bu sorunun diğer sorunlardan etkilenen bir alan olduğudur. Kıbrıs ve Ege'deki sorunların ve bu sorunlardaki gelişmelerin azınlıkların durumlarını dolaylı bir şekilde etkileme potansiyeli üzerinde durulmaktadır. Bu makale çalışması, Türkiye'nin AK Parti dönemindeki dış politikasını (2002-2026) mercek altına alarak, Türkiye'nin Batı Trakyalı Müslüman Türk azınlığının sorunlarını ikili resmi ziyaretlerde nasıl ve ne ölçüde gündeme getirdiğini incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk dış politikası, Türk-Yunan ilişkileri, Batı Trakya, Türkler, Müslümanlar, azınlık

Öğrenilmiş Çaresizlik: Kuramsal Temelleri, Oluşum Süreci ve Psikolojik Sonuçları

Berfin Rumeysa Öztürk

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Psikoloji, Türkiye

Özet: Öğrenme, en genel tanımı ile edimin pekiştirilmesi sonucu meydana gelen davranışsal olasılıktaki nispeten kalıcı değişimlerdir (Kimble, 1961). Doğuştan getirdiğimiz güdülerimiz çevreye uyum sağlamamız için yeterli olmadığından insanlar, öğrenme yoluyla yaşamlarını idame ettirmektedir. Öğrenilen davranışlar, olumlu olabileceği gibi olumsuz da olabilmektedir. Bu noktada öğrenilen olumsuz davranışlardan birinin “öğrenilmiş çaresizlik” olduğu görülmektedir (Düzgün ve Hayalioğlu, 2010). Öğrenilmiş çaresizlik, son yüzyılda Martin Seligman tarafından ortaya atılmış yeni bir kavramdır. Hem Türkiye’de hem de dünyada üzerine sayısız araştırma ve deney yapılmıştır. Bu çalışmada öğrenilmiş çaresizlik kavramının kuramsal incelemesi yapılacak, insan ve hayvan davranışları üzerindeki etkisi tartışılacaktır. Ayrıca öğrenilmiş çaresizliğin insan davranışını açıklamada yetersiz kaldığı durumlarda yükleme kuramından yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme, öğrenilmiş çaresizlik, yükleme kuramı, motivasyon

Michel Foucault: İktidar ve Bilgi İlişkisinde Öznenin Sorunsallığı

Bekim Murati

Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Felsefe Anabilim Dalı, Türkiye

Özet: Bu çalışmada Michel Foucault'nun iktidar ve bilgi ilişkisinde öznenin sorunsallığı ele alınacaktır. Öznenin sorunsallığı, konu itibarıyla genel anlamda söyleyecek olursak modern bir problematik olarak karşımıza çıkmaktadır. Foucault'nun özne sorunsallığı bir başka anlamda, Nietzsche'den devr aldığı "öznenin soykütüğü" olarak da anlaşılabilir. Bu düşünce, yeni bir iktidar teorisi oluşturmaktan ziyade belli doktrinlerin arkeolojik çözümlemelerini yapmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada Foucault'nun iktidar ile bilgi ilişkilerine ve bu ilişkinin sonucu olarak öznenin sorunsallığına değinilecektir. Üstelik öznenin a priori anlamda olmadığını ve öznenin etik çözümlemesi arasındaki çatışmaya da yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Michel Foucault, iktidar, bilgi, özne sorunsallığı

Marrëdhënia Ndërmjet Përdorimit të Rrjeteve Sociale dhe Shëndetit Mendor të Studentëve Universitarë në Maqedoninë e Veriut

Bushra Amza

Universiteti Ndërkombëtar Ballkanik, Departamenti i Psikologjisë, Maqedonia e Veriut

Abstrakt: Rrjetet sociale janë bërë pjesë e pandashme e jetës së përditshme, veçanërisht tek të rinjtë dhe studentët universitarë. Platformat si Instagram, TikTok, Facebook dhe Snapchat ofrojnë mundësi për komunikim, informim, argëtim dhe ruajtjen e marrëdhënieve sociale. Megjithatë, përdorimi intensiv ose problematik i tyre ka nxitur shqetësime lidhur me ndikimin e mundshëm në shëndetin mendor. Studimet ekzistuese kanë raportuar lidhje ndërmjet përdorimit problematik të rrjeteve sociale dhe treguesve të tillë si ankthi, depresioni, stresi dhe mirëqenia psikologjike. Në të njëjtën kohë, rrjetet sociale mund të ofrojnë mbështetje sociale dhe mundësi për komunikim, duke treguar se marrëdhënia e tyre me shëndetin mendor është komplekse. Qëllimi i këtij hulumtimi është të shqyrtojë marrëdhënien ndërmjet përdorimit të rrjeteve sociale dhe shëndetit mendor të studentëve universitarë në Maqedoninë e Veriut. Pyetja kryesore kërkimore është: “Cila është marrëdhënia ndërmjet përdorimit të rrjeteve sociale dhe shëndetit mendor të studentëve universitarë në Maqedoninë e Veriut?”

Hulumtimi do të përdorë një dizajn sasior, korrelacional dhe ndërseksional. Mostra do të përbëhet nga rreth 100 studentë universitarë të moshës 18–30 vjeç nga universitete të ndryshme në Maqedoninë e Veriut. Të dhënat do të mbledhen përmes një pyetësori online. Për matjen e variablave do të përdoren Social Media Use Integration Scale (SMUIS), Depression Anxiety Stress Scales (DASS-21) dhe Satisfaction with Life Scale (SWLS). Të dhënat do të analizohen përmes statistikave përshkruese, analizës së korrelacionit dhe regresionit linear.

Hulumtimi hipotezon se përdorimi më i madh i rrjeteve sociale do të lidhet pozitivisht me ankthin, stresin dhe depresionin dhe negativisht me kënaqësinë me jetën. Gjithashtu, pritet që përdorimi i rrjeteve sociale të kontribuojë në parashikimin statistikisht të rëndësishëm të disa treguesve të shëndetit mendor të studentëve.

Fjalët Kyçe: rrjetet sociale, studentët universitarë, shëndeti mendor, ankthi, depresioni, stresi, kënaqësia me jetën

Balkanlar'da Yeni Bir Güvenlik İkilemi mi?

Sırbistan'ın Silahlanma Politikası ve Bölgesel Güvenlik Kompleksi

Duygu Eceryıldız

Bursa Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: Batı Balkanlar, tarihsel çatışmalar, etnik ayrışmalar ve büyük güç rekabetinin etkisiyle Avrupa'nın güvenlik açısından en kırılgan bölgelerinden biri olmayı sürdürmektedir. Bu çalışmada da Sırbistan'ın 2020-2025 döneminde izlediği silahlanma ve askeri modernizasyon politikasını Bölgesel Güvenlik Kompleksi Teorisi çerçevesinde incelemek amaçlanmıştır ve çalışmada Sırbistan'ın Avrupa Birliği üyelik sürecini sürdürmesine rağmen savunma kapasitesini hızla artırmasının bölgesel güvenlik algıları üzerindeki etkisi analiz edilmektedir. Çalışmada belirlenen amaç doğrultusunda Sırbistan'ın Rusya, Çin ve Batılı devletlerden gerçekleştirdiği silah tedariki, savunma stratejileri ve askeri modernizasyon girişimleri ile komşu ülkelerin bu gelişmelere yönelik yaklaşımları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada resmî devlet belgeleri, uluslararası kuruluş raporları ve akademik literatür içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, Sırbistan'ın silahlanma politikasının ulusal güvenlik ve stratejik özerklik hedefleri doğrultusunda şekillendiğini, ancak tarihsel hafıza, Kosova meselesi ve bölgesel güç dengeleri nedeniyle komşu ülkelerde güvenlik kaygılarını artırdığını göstermiştir ve bu durumun Batı Balkanlar'da güvenlik ikilemini derinleştirdiği, Avrupa Birliği'nin bölgesel istikrar ve bütünleşme hedefleri açısından yeni sorun alanları oluşturduğu değerlendirilmektedir. Çalışma, Sırbistan'ın silahlanma politikasının Batı Balkanlar'daki güvenlik algıları ve bölgesel istikrar üzerindeki etkilerini ortaya koymuş ve Bölgesel Güvenlik Kompleksi Teorisi kapsamında güncel bir değerlendirme sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sırbistan, Batı Balkanlar, Bölgesel Güvenlik Kompleksi Teorisi, silahlanma politikası, güvenlik ikilemi, AB, NATO, Kosova

Tuhfetü'l-Uşşâk'ın Bâb Kurgusunda Seyr-i Sülûk: Yesevî-Nakşibendî Tasavvuf Geleneği Bağlamında Bir İnceleme

Eslem Bozkurt

Bursa Uludağ Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Türkiye

Özet: Bu çalışma, Üsküplü Atâ Efendi'nin *Tuhfetü'l-Uşşâk* adlı eserini tasavvuftaki seyr-i sülûk anlayışı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada eserin on bâbdan oluşan yapısı esas alınmış; her bâbda ele alınan tasavvufî ve ahlâkî kavramlar, Atâ Efendi'nin mensubu olduğu Yesevîlik ve daha sonra intisap ettiği Nakşibendîlik geleneğinin seyr-i sülûk anlayışıyla karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Bunun yanında bâblarda yer alan hikâyeler, nasihatler ve sembolik anlatımların ilgili başlıklarla olan ilişkisi ortaya konulmuştur. İnceleme sonucunda, *Tuhfetü'l-Uşşâk*'ın yalnızca ahlâkî öğütlerden oluşan bir mesnevi olmadığı; aşk, sohbet, tevazu, kanaat, zühd, mürşide bağlılık ve Hakk'a yakınlık gibi kavramları ele alarak seyr-i sülûkün aşamalarını yansıtan bir tasavvuf anlayışı sunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Atâ Efendi'nin tasavvufî düşüncesi ile Ahmed Yesevî, Bahâeddin Nakşibend ve Abdullah İlahî gibi isimlerin tasavvuf düşüncelerinin önemli ölçüde benzerlik taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üsküplü Atâ, Tuhfetü'l-Uşşâk, Yesevîlik, Nakşibendîlik, Seyr-ü Sülûk

Drina Köprüsü Romanında Mekân, Hafıza ve Kimlik

İvo Andriç ve Drina Köprüsü

Esma Yılmaz

İstanbul Beykent Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkiye

Özet: İvo Andriç'in Drina Köprüsü adlı romanı, Bosna-Hersek coğrafyasının tarihi serüvenini toplumsal değişimlerini ve kültürel çeşitliliğini bir köprü metaforu çevresinde ele alan önemli bir eserdir. Romanın merkezinde yer alan Drinan Köprüsü, yalnızca fiziksel bir yapı değil; tarihsel ve kültürel kolektif hafızayı taşıyan sembolik bir mekan olarak karşımıza çıkmaktadır. Köprü farklı toplulukları bir araya getiren, farklı etnik ve dini grupların algılarını şekillendiren temel nokta olarak görülmektedir. Yazara 1961' de Nobel ödülü kazandıran bu roman, tarih belgeseli niteliği taşımaktadır. Mekan olarak köprü, bölgede taşıdığı anlam itibarıyla şehrin kimliğini taşıyıp toplum ile birlikte birçok olaya tanıklık etmesiyle sembolik simge haline gelir. Gemişin izini taşıyan ve bu izleri günümüze aktarılmasını sağlayan köprü kültürel mirasın en önemli parçası haline gelmiştir. Yazar, demiryolunun gelişini sadece teknolojik bir gelişme olarak sunmaz; aynı zamanda Drina Köprüsü'nün yüzyıllar boyunca üstlendiği işlevin sorgulanmasına neden olan tarihi bir kırılma olarak aktarır. Bu çalışmada, Andriç'in gözüyle, uygarlığın 19. Yüzyılda hız kazanan ve kısa sürede tüm dünyayı saran bu büyük dönüşümün, Vişegrad kasabasında yaşanan olaylar üzerinden incelenmektedir. Osmanlı Devleti'nin güçlü Sadrazamlarından Sokullu Mehmet Paşa'nın doğup büyüdüğü topraklara eser bırakmak amacıyla yaptırdığı Drina Köprüsü coğrafyaya bırakılmış vakıf eseridir. Bosna-Hersek'teki köprüler, birçok olayın yaşandığı yer dışında ayrı bir ruha sahiptir. Yine Osmanlı döneminde yapılan köprüler her zaman kültürleri birleştiren bir görev üstlenmiştir. Bazende acıların, toplumsal yıkımların başlangıç yeri olmuştur.

Anahtar Kelimeler: İvo Andriç, Drina Köprüsü, Bosna-Hersek, Osmanlı devleti

Balkanlar'da Dinî Mekânın Paylaşıl原因an Mirası: Kalkandelen Harabati Baba Tekkesi Örneğinde Bektaşî-Selefi Gerilimi

Fatma Gider

Hitit Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri/ İslam Mezhepleri Tarihi, Türkiye

Özet: Post-sosyalist dönem Balkanlar'ında yükselen dinî ve mezhebî hareketlerin geleneksel dinî mekânlar üzerindeki nüfuz mücadelesi, Kalkandelen Harabati Baba Tekkesi örneği üzerinden ele alınmaktadır. İslam Mezhepler Tarihi ve din sosyolojisi açısından dinî mekânlar, yalnızca mimari yapılardan ibaret olmayıp, fırkaların kendi inanç sistemlerini, meşruiyet iddialarını, ritüel geleneklerini ve dinî kimliklerini inşa ettikleri sembolik/kutsal alanlardır. Çalışmada; 15 Ağustos 2002 tarihindeki silahlı müdahale, 2006 ve 2008 yıllarındaki saldırılar, 2010 yılındaki kundaklama olayları, mülkiyet davaları ve AİHM/CEDAW süreçleriyle Harabati Baba Tekkesi'nde oluşan Bektaşî-Selefi/Vahhabî gerilimi merkeze alınarak; mekânın kontrolü üzerinden yürütölen mücadelenin arka planındaki hukuki ve sosyo-politik dinamikler üzerinden mezhepler tarihi çerçevesinde tahlil edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mezhepler Tarihi, Bektaşîlik, Selefilik, Vahhabîlik, Harabati Baba Tekkesi, Kalkandelen

Fenomeni i Impostorit si Faktor Psikologjik i Lidhur me Burnout-in Akademik te Studentët Universitarë: Dallimet Gjinore

Fatime Ajdini

Universiteti Nënë Tereza, Departamenti i Psikologjisë, Maqedonia e Veriut

Abstrakti: Fenomeni i impostorit (Impostor Phenomenon) përshkruan një përvojë psikologjike të karakterizuar nga bindja se suksesi personal nuk është rezultat i aftësive individuale, por i fatit, rrethanave ose faktorëve të jashtëm, pavarësisht dëshmive objektive për kompetencën dhe arritjet personale (Clance and Imes 1978). Hulumtimet tregojnë se ky fenomen është i përhapur te studentët universitarë dhe lidhet me ankthin, perfeksionizmin, vetëvlerësimin e ulët, stresin psikologjik dhe vështirësitë në përshtatjen akademike (Bravata et al. 2020). Në përgjithësi, disa studime raportojnë nivele më të larta të fenomenit të impostorit te femrat sesa te meshkujt, megjithëse gjetjet mbi dallimet gjinore nuk janë plotësisht konsistente. Paralelisht, burnout-i akademik lidhet me lodhjen emocionale, cinizmin ndaj studimeve dhe uljen e ndjenjës së efikasitetit akademik (Schaufeli et al. 2002). Ky artikull synon të analizojë marrëdhënien ndërmjet fenomenit të impostorit dhe burnout-it akademik te studentët universitarë përmes një rishikimi teorik të literaturës shkencore, duke u mbështetur në studime empirike dhe teorike. Në mënyrë të veçantë, shqyrtohet evidenca mbi lidhjen ndërmjet këtyre dy konstrukteve si dhe dallimet gjinore në përjetimin e fenomenit të impostorit. Literatura aktuale sugjeron se studentët me nivele më të larta të fenomenit të impostorit shfaqin nivele më të larta të burnout-it akademik, ndërsa perfeksionizmi, ankthi dhe vetëvlerësimi i ulët shfaqen si faktorë të rëndësishëm në këtë marrëdhënie (Bravata et al. 2020; Dumitrescu and De Caluwé 2024). Gjetjet synojnë të kontribuojnë në kuptimin e kësaj marrëdhënieje dhe në zhvillimin e qasjeve parandaluese në mjedisin universitar.

Fjalët Kyçe: fenomeni i impostorit, burnout-i akademik, studentët universitarë, dallimet gjinore, perfeksionizmi

Kuzey Makedonya'da Genç Nüfusun Kimliğinin Dijitalleşmesi: Sosyal Medya, Aidiyet ve Kimlik İnşası Üzerine Bir Değerlendirme

Fatıma Büşra Bozdoğan

İbn Haldun Üniversitesi, Büyük Veri ve İş Analitiği, Türkiye

Özet: Bu çalışma, Kuzey Makedonya'da genç nüfusun kimlik inşası ve aidiyet biçimlerinin dijitalleşme süreciyle nasıl yeniden şekillendiğini kavramsal ve analitik bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Dijital teknolojilerin ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşması, gençlerin sembolik etkileşim alanını aile, okul ve yerel topluluk gibi geleneksel çevrimdışı aktörlerin ötesine taşıyarak küresel ölçekli çoklu anlatı alanlarına dönüştürmüştür. Çalışma, mevcut akademik literatür ile güncel ülke verilerinin nitel bir sentezine dayanmaktadır. İncelemede, DataReportal 2024-2026 verileriyle ülkenin dijitalleşme altyapısı, UNICEF'in 2024 yılındaki Kuzey Makedonya'da Çocuk ve Ergenlerin Durum Analizi adlı raporu ile gençlerin sosyoekonomik ve demografik bağlamı ele alınmıştır. Analiz omurgasını ise Kuzey Makedonya'da gençlik kimliğini ampirik olarak inceleyen Avdiu vd. (2024) çalışması ile Müslüman gençlerin dijital alan deneyimlerini araştıran Douglass vd. (2022) ve dini kurumların dijital iletişimini ele alan Hadjievska (2024) araştırmaları oluşturmaktadır. Değerlendirmeler sonucunda, dijitalleşmenin gençlik kimliğini tek yönlü bir güçlenme veya kayıp olarak belirlemediği; aksine kimliğin sunulduğu, karşılaştırıldığı ve müzakere edildiği toplumsal alanı genişlettiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Gençlik Kimliği, Sosyal Medya, Aidiyet, Kimlik Müzakeresi, Kuzey Makedonya

Rrjetet Sociale dhe Ndikimi i Tyre në Sjelljen dhe Mirëqenien e Studentëve të Moshës 18-24 Vjeç

Fitore Jusufi

Universiteti Shën Kiril dhe Metodi, Infermieri, Maqedonia e Veriut

Abstrakt; Në shoqërinë bashkëkohore, rrjetet sociale kanë marrë një rol të rëndësishëm në jetën e individëve, veçanërisht tek të rinjtë. Ato kanë transformuar mënyrën e komunikimit, krijimit të marrëdhënieve shoqërore dhe qasjes ndaj informacionit. Përmes platformave digjitale, të rinjtë kanë mundësi të shprehin mendimet dhe kreativitetin e tyre, të zhvillojnë aftësi të reja dhe të jenë pjesë e komuniteteve të ndryshme online. Megjithatë, përveç mundësive që ofrojnë, rrjetet sociale sjellin edhe sfida të shumta. Përdorimi i pakontrolluar i tyre mund të ndikojë në mirëqenien psikologjike, mënyrën e perceptimit të vetes, marrëdhëniet ndërpersonale dhe sjelljen sociale të të rinjve. Për këtë arsye, edukimi për një përdorim të përgjegjshëm dhe të sigurt të teknologjisë digjitale është një element i rëndësishëm në shoqërinë moderne. Ky punim ka për qëllim të analizojë ndikimin e rrjeteve sociale tek të rinjtë, duke shqyrtuar si përfitimet ashtu edhe pasojat e mundshme të përdorimit të tyre. Nëpërmjet analizës së literaturës dhe shembujve praktikë, synohet të kuptohet se si këto platforma ndikojnë në komunikimin, zhvillimin personal dhe jetën sociale të brezit të ri.

Fjalët Kyçe: rrjete sociale, të rinj, teknologji digjitale, komunikim, shoqëri moderne, mirëqenie

Balkanlarda Devlet, Toplum ve Siyaset: Modernleşme, Egemenlik ve Kimlik Dönüşümleri Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme

Gamze Şems Nur Deliduman

Başkent Üniversitesi, Hukuk, Türkiye

Özet: Balkanlar'da modern devlet oluşumu, egemenlik değişimleri ve Müslüman kimliğinin sosyo-politik gelişimini siyaset sosyolojisi perspektifiyle araştıran bu çalışma, bölgenin tarihsel katmanlarını diyakronik bir bakış açısıyla ele almaktadır. Çalışmanın merkezinde, Charles Tilly'nin "zor-yoğun" devletleşme modelinden "sermayeleşmiş zor" modeline geçişteki kurumsal çatlamlar ve Michel Foucault'nun biyo-iktidar teorisi çerçevesinde etnik ve dini homojenleştirme girişimleri bulunmaktadır. Ayrıca, dini çoğulculuğu dilsel bir bütünleşmeyle aşan Arnavut modeli ile dini aidiyeti anayasal bir ulusal kimliğe dönüştüren Boşnak modeli arasındaki farklar karşılaştırmalı bir şekilde incelenmektedir. Bulgaristan örneğinde gözlemlenen "milletik sekülerlik" ve "senfonik sekülerlik" modelleri aracılığıyla dinin toplumsal bir yapısal güç olarak yeniden nasıl hayata geçirildiği değerlendirilmektedir. Son olarak, 2024-2026 yıllarındaki bölgesel güvenlik dinamikleri ve Avrupa Birliği'nin Yeni Büyüme Stratejisi'nin sunduğu koşullar tartışılarak Balkanlar'da müzakerelere dayalı, çoğulcu bir siyasi kültürün oluşma olanakları sorgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, devlet, ulus, modern devlet, Avrupa Birliği

Dil, Kültür ve Aidiyet: *Kardelen Çocuk Dergisi Üzerine Toplum Dil Bilimsel Bir İnceleme*

Gülay Duyan

İstanbul Üniversitesi, Dilbilimi, Türkiye

Özet: Dil ve kültür, azınlık topluluklarında bireyin aidiyet hissini pekiştiren ve etnik-dilsel canlılığı koruyan en temel unsurlardandır. Bu bağlamda, 2009 yılından bu yana Kuzey Makedonya merkezli yayın hayatını sürdüren Kardelen Çocuk Dergisi, Balkan coğrafyasındaki Türk çocuklarının kültürel ve dilsel gelişiminde kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, derginin milli kimlik inşası ve dil korumacılığındaki rolü toplumdilbilimsel ve pedagojik perspektiften incelenmektedir. Araştırma, Joshua Fishman'ın dil sosyolojisi kuramı ile çocuk edebiyatının “çocuğa görelik” ilkesini kuramsal zemin olarak benimsemektedir. Yöntem olarak Norman Fairclough'un üç boyutlu Eleştirel Söylem Analizi (ESA) modeli kullanılmıştır. Araştırmanın veri setini, erişilebilirlik ve ampirik yoğunluk kriterleri doğrultusunda seçilen 2021-2025 yıllarına ait sayılar (Sayı 91, 93, 113, 117, 122) oluşturmaktadır. Bulgular, derginin Türkçeyi varoluşsal bir siper olarak konumlandığını, Osmanlı-Balkan mirası üzerinden hibrit bir kimlik inşa ettiğini ve bu makro ideolojiyi çocuğa görelik ilkesiyle pedagojik düzeye indirgediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardelen Dergisi, toplumdilbilim, kimlik, çocuk edebiyatı, Balkanlar

Yusuf Bin Taşfin ve Murabitların Endülüs Politikası: Siyasi Bütünlük ve İslami Birlik Mücadelesi

Gülsün Karadayı

Atatürk Üniversitesi, Tarih, Türkiye

Özet: Bu çalışma, 11 ve 12. Yüzyıllarda Mağrip'te kurulan, İslami kaynaklarda "Murabitun" veya "Mülessimun" olarak; Avrupa kaynaklarında "Almoravides" olarak isimlendirilen Murabitlar Devleti'ni ve onu en parlak devrine ulaştıran cesur, stratejik, dahi ve mütevazı lideri Yusuf bin Taşfin'i ele almaktadır. Murabitlar'ın, Sahra Berberi kabileler arasında doğan cihad odaklı bir hareket iken daha sonrasında Tunus'tan Atlas Okyanusu'na kadar genişleyen siyasi askeri bir devlet hatta İmparatorluk haline nasıl geldiği ele alınmıştır. Rapor kapsamında kabileleri bir çatı altında toplaması, devletleşme süreci, Endülüs'teki siyasi durumu, Zelleka Savaşı'nı ve tüm bu süreçte Yusuf bin Taşfin'in politikası ve stratejisi ele alınmıştır. Yusuf bin Taşfin'in daha önce bölgede hakimiyet kuran Romalılar, Vandallar ve diğer milletlerin gerçekleştiremediği bir Mağrip birliğini oluşturmak suretiyle zaferden zafere koşmuş, Kabileleri tek çatı altında toplamış, Murabitlar'ı bölgenin en güçlü devleti yapmış ve bu devlet zamanla İspanya'nın büyük bir kısmını içine alan bir İmparatorluğa dönüştürmüştür.

Anahtar Kelimeler: Mağrip, Berberi, Yusuf bin Taşfin, Murabitlar

Bektashizmi Sipas Naimit

(Analizë E Veprës: Fletore E Bektashinjët)

Hafsa Rushiti

Universiteti Dokuz Eylul, Shkenca e Filozofike dhe Fetare, Historitë e Religjioneve, Maqedonia e Veriut

Abstrakt: Bektashizmi përbën një nga tarikatet më të veçanta dhe njëkohësisht më të debatuar brenda traditës islame, si në aspektin doktrinar ashtu edhe në atë praktik. I formuar në shekullin XIII në hapësirën e Anadollit, ai ka kaluar nëpër një proces të gjatë transformimesh historike dhe institucionale, të cilat kanë ndikuar në zhvendosjen graduale të qendrës së tij organizative drejt Shqipërisë. Aktualisht, Kryegjyshata Botërore Bektashiane me seli në Tiranë përfaqëson autoritetin qendror të këtij tarikati në nivel global. Si një rrymë me orientim shiit dhe me një karakter të theksuar mistik e shpirtëror, Bektashizmi në Shqipëri ka zhvilluar një identitet të veçantë fetar dhe kulturor. Një moment kyç në këtë zhvillim përbën Marrëveshja në vitin 2009, në të cilin parimet themelore të komunitetit u rishqyrtuan dhe u ripërcaktuan duke u mbështetur, ndër të tjera, në veprën “*Fletore e Bektashinjët*” të Naim Frashërit. Ky i fundit ishte anëtar i tarikatit bektashi dhe njëkohësisht një nga figurat më të rëndësishme të letërsisë dhe Rilindjes Kombëtare Shqiptare, me rol të spikatur në procesin e zgjimit kombëtar shqiptar. Në këtë kontekst, studimi synon të analizojë rolin dhe ndikimin e veprës së tij në formësimin e bazave doktrinare dhe identitare të Bektashizmit bashkëkohor në Shqipëri dhe ndryshimet që solli kjo vepër në esencën Bektashiane Shqiptare.

Fjalët Kyçe: Bektashi, Naim Frashëri, Bektashizmi, Fletore e Bektashinjët

Kuzey Makedonya Okullarında Okutulan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabının Değerler Eğitimi Çerçevesinde İncelenmesi

Hayrunissa Töre

Artvin Çoruh Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, Türkiye

Özet: Ders kitapları müfredat dahilinde hazırlanan ve öğretimin uzak, yakın hedeflerini bünyesinde barındıran materyallerdir. Türkçe dersi anadili eğitimi pekiştirmek, kültürel kodları aktarmak ve iletişimin yegâne unsuru dili düzgün vaziyette kullanmayı amaçlar. Ülkemiz dışında Türk soylu bölgelerde, Türkçe konuşulması ve bölgedeki nüfus çoğunluğu hasebiyle anadiline Türkçe eğitimi verildiği görülmektedir. Balkan coğrafyasında Kuzey Makedonya'da Türk nüfusunun fazla olması, kimi zaman siyasi çalkantılar olsa da anadilde eğitim için serbestlik getirir. Çalışma kapsamında Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde Türkçe ders kitabı olarak okutulan kitaplardan biri olan 6.sınıf Türkçe ders kitabını Schwartz'ın değerler sınıflandırması üzerinden inceleyeceğiz. Değerler, toplumun yapı taşlarını oluşturan bireysel davranışlardan başlayarak toplumu derinden etkileyecek güce sahiptir. Geleceği şekillendirecek çocukların, okullarda kullandıkları ders kitapları hangi boyutta değerleri aktardığının incelenmesi gerektiği düşünülür. Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. Araştırmanın inceleme nesnesini Kuzey Makedonya'da Türkçe dersi verilen okullarda okutulan 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı oluşturmaktadır. Kitapta yer alan toplam 65 metin, Schwartz tarafından geliştirilen Temel Değerler Sınıflandırmasındaki 10 boyut çerçevesinde içerik analizine tabi tutulmuş ve elde edilen 601 değer frekansı betimsel analize göre çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Makedonya, Türkçe, ders kitapları, değerler eğitimi

Kuşak ve Yol Etrafında Siyaset: Bosna Hersek'te Çin Enerji Yatırımları ve Jeopolitik Ayrışmalar

Hümeysa Bengisu Karasu

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: 21. yüzyılda küresel güç merkezlerinin coğrafi ve ekonomik olarak Asya-Pasifik eksenine doğru kayması, uluslararası ilişkilerde geleneksel askeri rekabetin yerini jeoekonomik araçlara, kritik altyapı ağlarına, tedarik zincirlerine ve enerji finansmanına bırakmasına neden olmuştur. Bu küresel dönüşümün en görünür şekilde izlendiği coğrafyalardan biri, Doğu ile Batı arasında jeopolitik bir tampon bölge niteliği taşıyan ve kronik krizlerle malul olan Batı Balkanlardır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin (ÇHC) 2013 yılında ilan ettiği Kuşak ve Yol Girişimi (Belt and Road Initiative - BRI) ve Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri İş Birliği (China-CEEC /16+1 mekanizması), Pekin yönetiminin Avrasya genelindeki nüfuzunu kurumsallaştırmasının temel araçlarıdır. Bu stratejinin ulusal ölçekteki izdüşümleri incelendiğinde, Bosna-Hersek;1995 Dayton Barış Anlaşması'nın yarattığı karmaşık,merkeziyetsiz ve çok etnikli federal idari yapısı, kronikleşmiş enerji arz açığı ve entiteler arası derin siyasi bölünmeleri nedeniyle Çin'in enerji diplomasisi ve borçlanma stratejileri açısından son derece kritik ve ampirik bir vaka olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, Çin'in Bosna-Hersek'teki enerji yatırımlarının ülkenin iç siyasi dinamiklerini, federal entiteler arasındaki güç dengesizliklerini ve Transatlantik eksen ile Pekin'in çekim alanı arasında sıkışan ülkenin jeopolitik konumunu nasıl etkilediğini derinlemesine analiz etmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri, literatür taraması ve vaka analizi teknikleri birlikte kullanılmış ve Sırp Cumhuriyeti'ndeki Stanari Termik Santrali ile Bosna-Hersek Federasyonu'ndaki Tuzla Blok 7 projesi karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Çin'in esnek ve bürokratik engellerden arındırılmış finansman modelinin bilhassa yerel elitler için cazip bir alternatif sunduğunu, ancak bu durumun ülkenin Avrupa Birliği (AB) entegrasyon süreçleriyle, Yeşil Mutabakat standartlarıyla ve hukuki normlarıyla doğrudan çatışarak Bosna-Hersek'in iç yapısındaki kırılganlıkları ve devlet içi ayrışmaları derinleştirdiğini ortaya son derece net bir biçimde koymaktadır.

Anahtar Kelimer: Çin, Bosna Hersek, Avrupa Birliği, enerji yatırımlar

Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar Politikasında Stratejik Dönüşümü: Genişleme Koşulluluğundan Jeopolitik Güvenlikleşmeye

Irmak Akyüz

Ankara Medipol Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar politikasında son yıllarda yaşanan dönüşümü incelemektedir. AB'nin Batı Balkanlar'a yönelik yaklaşımı uzun süre genişleme koşulluluğu, demokratikleşme, hukukun üstünlüğü ve ekonomik reformlar temelinde şekillenmiştir. Ancak Rusya-Ukrayna Savaşı sonrasında bölgenin Avrupa güvenliği açısından taşıdığı stratejik önem yeniden görünür hale gelmiştir. Bu bağlamda Batı Balkanlar, yalnızca aday ülkelerden oluşan bir genişleme alanı değil; aynı zamanda Rusya ve Çin gibi dış aktörlerin nüfuz mücadelesine açık jeopolitik bir bölge olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Çalışmanın temel iddiası, AB'nin Batı Balkanlar politikasının normatif genişleme yaklaşımından tamamen kopmadığı; ancak güvenlik, istikrar ve stratejik rekabet unsurlarıyla birlikte daha jeopolitik bir karakter kazandığıdır. Bu çerçevede çalışma, AB'nin genişleme politikasını, Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası güvenlikleşme sürecini, dış aktör rekabetini ve Batı Balkanlar Büyüme Planı'nı analiz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Batı Balkanlar, genişleme politikası, jeopolitik dönüşüm, güvenlikleşme, Rusya-Ukrayna Savaşı, stratejik genişleme

1995 Srebrenitsa Soykırımı Kitlesele Kimliklendirme Sonrası ICMP DNA Laboratuvarlarının Tarihsele ve Bilimsel Rolü

Mehlika Zinnur Albayrak

Erzurum Teknik Üniversitesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik, Türkiye

Özet: 1995 Srebrenitsa Soykırımı sonrasında yürütölen adli çalışmalar, kitlesele ölümlerde geleneksel adli tıp yöntemlerinin yetersizliğini ve adli bilimlerde yaşanan paradigme değişimini ortaya koymuştur. Bu çalışmada; Srebrenitsa’ da delilleri karartmak amacıyla birincil mezarlardan ikincil ve üçüncül mezarlara taşınan bedenlerin oluşturduğu tahribat, adli botanik, adli entomoloji ve moleküler genetik metodolojileriyle bütüncül olarak incelenmiştir. Toprak dekompozisyonuna bağılı kimyasal değişimlerin *Artemisia vulgaris* florasını tetiklemesi ve buna bağılı gelişen mavi kelebek popölasyon patlamasının ikincil toplu mezarların konumlandırılmasındaki rolü değerlendirilmiştir. Mezar lokasyonlarının tespiti ve antropolojik tasnif süreçlerinin ardından, Uluslararası Kayıp Kişiler Komisyonu (ICMP) laboratuvarlarının ileri derecede bozulmuş (degrade) kemik örneklerinden uyguladığı moleküler protokoller analiz edilmiştir. Sıvı azot altında pulverizasyon, EDTA/Proteinaz K bazlı tam demineralizasyon, hümit asit gibi PCR inhibitörlerinin eliminasyonu ve miniSTR primer tasarımları vasıtasıyla Düşük Kopya Sayılı (LCN) DNA analizlerindeki başarı değerlendirilmiştir. Entegre Veri Yönetim Sistemi (İDMS) üzerinden Antemortem ve Postmortem verilerin matematiksel eşleştirilmesindeki gücü ortaya konmuştur. Çalışma, bu moleküler ve biyoinformatik yaklaşımın parçalanmış iskelet kalıntılarını genetik olarak yeniden birleştirmedeki nicel başarısını, ISO 17025 standartlarına katkısını ve Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi (İCTY) kararlarındaki hukuki kanıt niteliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Srebrenitsa, ICMP, *Artemisia vulgaris*, Mavi Kelebek Fenomeni, miniSTR, İDMS, Adli genetik

Balkan Müslümanlarının Gelenek-Modernite Tartışmaları Bağlamında Türkiye'deki Kemalist Reformların Yansımaları

Mehmet Ali Keskil

Bursa Uludağ Üniversitesi, İlahiyat, Türkiye

Özet: Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla birlikte gerçekleştirilen Kemalist reformların Balkan Müslümanları üzerindeki düşünsel, toplumsal ve kurumsal etkilerini gelenek-modernite tartışmaları bağlamında incelemektedir. Çalışmanın temel tezi, Balkan Müslümanlarının Kemalist reformlara yönelik tepkilerinin yalnızca dinî veya ideolojik bir muhafazakârlık refleksiyle açıklanamayacağı, aksine, imparatorluk sonrası dönemde azınlık statüsüne düşen Müslüman toplumların kimliklerini, dinî aidiyetlerini ve demografik varlıklarını koruma çabalarının bir sonucu olduğudur.

Araştırmada Bosna-Hersek, Kuzey Makedonya, Batı Trakya ve Bulgaristan örnekleri üzerinden gelenekçi ve modernist ulema ile aydınların Kemalist reformlara yönelik farklı yaklaşımları ele alınmaktadır. Gelenekçi çevreler, sekülerleşme politikalarını Müslüman kimliğini zayıflatacak ve asimilasyonu hızlandıracak gelişmeler olarak değerlendirirken, reformist aydınlar ise modernleşmeyi Avrupa'da Müslüman varlığını sürdürebilmenin ve toplumsal ilerlemenin zorunlu bir aracı olarak yorumlamışlardır. Bu tartışmalar eğitim kurumları, dinî semboller, dil, hukuk ve toplumsal hayat gibi alanlarda somutlaşmıştır.

Çalışma ayrıca, Balkan ulemasının medreseler ve sivil dinî kurumlar aracılığıyla geliştirdiği direniş mekanizmalarının yalnızca sekülerleşmeye karşı bir tepki üretmekle kalmadığını, aynı zamanda geleneksel Hanefî-Mâtürîdî din anlayışının komünist dönem boyunca korunmasına ve sonraki nesillere aktarılmasına katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Bu tarihsel mirasın, 1990'lı yıllardan sonra bölgede ortaya çıkan radikal dinî akımlara karşı Balkan Müslümanlarının geliştirdiği itikadî ve toplumsal dirençte de belirleyici rol oynadığı ileri sürülmektedir.

Son olarak çalışma, Türkiye'nin Balkan Müslümanları nezdindeki algısının zaman içerisinde dönüşüm geçirdiğini göstermektedir. Erken Cumhuriyet döneminde Kemalist reformlar nedeniyle eleştirel bir bakışın hâkim olduğu Türkiye algısı, Soğuk Savaş

sonrasında Türk-İslam sentezi, muhafazakâr siyasal yaklaşımlar ve tarihsel-kültürel bağların yeniden güçlenmesiyle birlikte farklılaşmış; Türkiye, Balkan Müslümanları açısından tarihsel hafızaya dayanan önemli bir referans ve istikrar modeli olarak yeniden konumlanmıştır. Böylece geçmişte sekülerleşme ve kimlik ekseninde yaşanan gelenek-modernite geriliminin, günümüzde Avrupa Birliği entegrasyonu, Avrupa İslamı ve Balkan İslamı tartışmaları çerçevesinde yeni biçimlerde devam ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Balkan Müslümanları, Kemalist Reformlar, Gelenek, Modernite, Kimlik, Din, Modernleşme

Yenice'den Bir Ses: Usûlî'nin Şiir Dünyası ve Tasavvufî Derinliği

Meral Guguk

Sakarya Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkiye

Özet: XVI.yüzyılda Osmanlı Devleti, siyasi ve kültürel düzlemde önemli gelişmeler göstermiştir.Balkan coğrafyası bu gelişmelerin bilim ve edebiyat alanındaki önemli merkezlerinden biri olmuştur. Klasik Türk edebiyatının en güçlü ve özgün sanatçıları bu bölgede yaşamıştır.Bu coğrafyada yaşayan Usûlî, döneminin önde gelen mutasavvıf şairlerinden biri olup tasavvufi düşüncenin derin dünyasını, klasik Türk edebiyatının estetik zevkiyle bir araya getirmiştir.Gülşenilik tarikatına intisap eden şair, manzum eserlerinde İlâhî aşk, fakr, fena, vahdet, nefis mücadelesi ve hakikat arayışı gibi temel tasavvuf konularını belirgin bir şekilde işlemiştir. Bu çalışmada şairin Divân'ından seçilen beyitler şerh edilerek klasik Türk şiirinin geleneksel mazmunlarının tasavvufi anlam katmanlarıyla nasıl yeniden yorumlanabileceği ortaya konulmuştur.[SA1.1]İnceleme sonucunda mensubu olduğu tasavvufi çevrenin de etkisiyle Usûlî'nin şiirlerinin çok katmanlı bir anlam dünyasına sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Usûlî, Vardar Yenicesi, klasik Türk edebiyatı, Gülşenilik, tasavvuf, sembolizm

Türkiye ve Bosna Hersek Geleneksel Çocuk Oyunlarının Karşılaştırılması

Merve Demirbaş

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği, Türkiye

Özet: Bu çalışmada, Türkiye ve Bosna-Hersek'te oynanan geleneksel çocuk oyunları kültürel özellikleri ve çocuk gelişimine etkileri açısından karşılaştırılmıştır. Çalışmada öncelikle oyunun gelişimsel alan süreçleri üzerinde durularak bilişsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve psikomotor gelişimlerine destekleri incelenmiştir. Daha sonra geleneksel çocuk oyunlarının kültürün taşıyıcılığı ve kuşaktan kuşağa kültürel mirası aktarımı üzerinde durulmuştur. Bu minvalde Türkiye ve Bosna-Hersek'te oynanan çeşitli geleneksel çocuk oyunları araştırılıp incelenerek oyunların isimleri, kullanılan araçlar, oynanış şekilleri ve çocuk gelişimine sağladığı katkılar karşılaştırılmıştır. İnceleme sonucunda ortak tarihi bağlar da düşünüldüğünde iki ülkenin geleneksel çocuk oyunları arasında önemli benzerliklerin bulunduğu görülmüştür. Saklambaç-Žmire, Seksek-Školica, Körebe-Ćorave Bake, Beštaš-Pet kamenčića ve Çelik Çomak-Klisa i Pale gibi oyunların farklı isimlerle oynanasa da kurallarının benzer olduğu görülmüştür. Bu benzerlik salt kurallarla sınırlı kalmayıp benzer oynanış biçimi ve amaçlarla kendisini göstermektedir. Oyunlarda görülen benzerliklerin yanında çalışılan oyunlarda zaman zaman, Türkiye'deki tekerleme, bilmece, şarkı ve günlük yaşam kavramlarının, Bosna-Hersek'te ise kırsal yaşam ve yerel kültür öğelerinin oyunlara daha fazla yansıdığı görülmüştür. Sonuç olarak diyebiliriz ki geleneksel çocuk oyunlarının iki ülke arasındaki tarihi ve kültürel bağlardan izler taşıdığı, kültürel değerlerin kuşaktan kuşağa aktarılmasına önemli ölçüde katkı sağladığı ve çocukların çok yönlü gelişimini desteklediği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel çocuk oyunları, Türkiye, Bosna-Hersek, kültürel miras, kültürel etkileşim, çocuk gelişimi, oyun kültürü

Hasan Nuhanoviç'in Son Sığınak İsimli Eserinin Psikolojik Sağlamlık Açısından İncelenmesi

Muhammed Emir Akyol

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Türkiye

Özet: Bu araştırmada, Srebrenitsa Katliamı tanıklarından Hasan Nuhanoviç'in *Son Sığınak* adlı otobiyografik eseri, psikolojik sağlamlık kavramı çerçevesinde derinlemesine incelenmiştir. Savaş ve soykırım gibi bireyin varoluşunu, can güvenliğini ve psikolojik bütünlüğünü doğrudan tehdit eden ağır travmatik koşullar altında, Bosnalı Müslümanların salt birer kurban rolüne bürünmek yerine hayata tutunma çabaları analiz edilmiştir. Nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemiyle yürütülen bu çalışmada, birincil veri kaynağı olan eserdeki yaşantılar ve hatıralar; bilişsel esneklik, proaktif başa çıkma stratejileri, meşguliyet yoluyla duygu düzenleme, deneyimden anlam çıkarma ve sosyal dayanışma temaları altında sistematik olarak kategorize edilmiştir. Bulgular, açlık, ölüm tehdidi, barınma sorunu ve zorunlu göç gibi en zorlu risk faktörlerine rağmen, bireylerin beklentilerini mevcut duruma hızla adapte edebildiğini, kısıtlı kaynakları stratejik olarak yönetebildiğini ve dil öğrenmek gibi kriz dışı eylemlerle travmanın yıkıcı etkilerinden psikolojik bütünlüklerini koruyabildiklerini göstermektedir. Ayrıca, psikolojik sağlamlığın yalnızca içsel ve bireysel bir özellik olmadığı; aile bağları, yardımlaşma ve toplumsal dayanışma gibi dışsal desteklerle şekillenen, kolektif bir anlam üretme süreci olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak araştırma, örseleyici durumlarda dahi insan onurunu, direncini ve işlevselliğini koruyan çok katmanlı uyum kapasitesini somut bir vaka üzerinden ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlamlık, Srebrenitsa, soykırım, doküman inceleme, Bosna Hersek

Göçmen Müslüman Kadınların Sözlü Tarihi: Kuzey Bulgaristanlı Türklerin 1989'da Türkiye'ye Zorunlu Göç Ettirilmesi Örneği

Pırl Nur Temel

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Tarih, Türkiye

Özet: Birkaç yüz yıllık Osmanlı İmparatorluğu yönetiminde önce coğrafi bölge, sonra hukuk standartlarına uygun, güç ve meşruiyet sahibi müstakil devlet olan Bulgaristan, 1908'de bağımsızlaştı. Özerklik otuz yıl önce (1878) tanınınca o bölge ile Osmanlı arasında göç ivmelendi. Bölgesel uluslaşma öncesindeki göçler, iskan siyasetine ve sürgüne bağlıdır. Yeni göç tipi, Balkan Savaşı (1912-13) sonrasındaki Bulgar-Türk Mübadele Antlaşması hariç sınırlı denetim uygulanan küçük gruplarla 1925'e kadar sürdü. İki ülkenin de monarşisi (Osmanlı 1923, Bulgaristan 1944) tasfiye edilince iki devletin azınlık yurttaşları arasındaki göçlerde farklı prosedürel uygulamalar gerekli görüldü. Bu dönemin başından itibaren Türkiye'de Bulgar Ortodoks ve Bulgar Katolik nüfus ile Bulgaristan'da Sünni ve Alevi Türkler ile Müslüman Pomak nüfus büyük oranda azalmıştır. Bu göçlerin yalnızca ideolojik değil, diplomatik ve hukuki boyutları da önemliydi. Türk-Bulgar İkamet Sözleşmesi (1925), iki devlet arasındaki göçü düzenleyen temel metinlerden birisiydi. Bulgaristan'ın komünist rejime geçişi sonrasında göç, sınır, azınlık ve güvenlik başlıklarını Soğuk Savaş'ın iki kutuplu siyasal yapısı şekillendirdi. Bulgaristan Türklerinin bu yeni dönemdeki göçleri, üç ayrı başlıkta incelenmelidir: 1950-52 Tehciri, 1968-1978 arasındaki Yakın Akraba Göçü Antlaşması ve 1980'lerde Bulgaristan özelinde gelişen geniş çaplı etnik gerilimin bedeli olarak 1989 kitlesel zorunlu göçü, sürecin aşamalarıdır. Bulgaristan Türklerine yönelen asimilasyon, 1980'ler boyunca yalnız kimlik değil gündelik hayata da yönelmişti. Nüvvap Medresesi'nin 1950'de kapatılmasından itibaren 1990'a kadar çeşitlendirilen bu siyaset, azınlık bireylerin tarihinin hatırlanışı adına kolektif bellekte derin izler bırakmıştır. Bu makalede 1980'lere odaklanılmış, rejimden zarar gören azınlığın son göçünün kadın göçmen belleğindeki yeri araştırılmıştır. Çalışmada göçün seyahate benzemeyişinden hareketle saha ve kaynak araştırma çalışmaları yürütülmüştür. Ayrıca göç günleri, öncesi ve sonrasıyla göçmenin belleğinde bütündür. Bu nedenle

bütüncül zaman anlayışını göç hafızasının taşıması bu çalışmaya yansıtıldı. Tanık kadınlar, deneyimlerini araştırma verisi olarak kaydedilmeleri için paylaşma nezaketi gösterdi. *Soya* veya *öze dönüş* adlarıyla anılan asimilasyon paradigmasının sonucunda gelişen tek göç hareketinin etkilerine araştırma katkısı sunmayı, süreçteki kadın emeğini ve bir göçmen grubun sesini biraz daha görünür kılmayı bu makalede hedefledim.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan Türkleri, Türkiye-Bulgaristan İlişkileri, kimlik, azınlık, göçmen kadınlar, toplumsal cinsiyetlendirilmiş göç, 1989 Bulgaristan'dan zorunlu göç

Stresi dhe Shëndeti Mendor te të Rinjtë: Teknikat e Menaxhimi dhe Kurimit

Rahime Murtezani

Universiteti i Evropës Juglindore, Shkencat Sociale, Maqedonia e Veriut

Abstrakt: Ky artikull shkencor ka për qëllim identifikimin, mbi bazën e një hulumtimi empirik, të teknikave më efektive të menaxhimit dhe reduktimit të stresit te të rinjtë, si dhe të faktorëve që lidhen me mirëqenien e tyre mendore në Maqedoninë e Veriut. Studimi empirik përbën qendrën e këtij punimi dhe bazohet në një hulumtim të realizuar me 253 të rinj të moshës 16–33 vjeç, të kryer përmes një pyetëso online, si dhe në intervista me ekspertë të fushës (endokrinologji, teologji, psikologji). Rezultatet tregojnë se përdorimi i tepërt i rrjeteve sociale lidhet me rritjen e ndjesive të stresit, sidomos te grupmosha 16–18 vjeç; se vetëm 15.1% e të rinjve praktikojnë aktivitet fizik çdo ditë, edhe pse ecja identifikohet si teknika më e preferuar; se komunikimi i hapur me prindërit lidhet me mirëqenie më të mirë mendore (58.1%); dhe se faktori më i theksuar për gjetjen e paqes mendore mbetet besimi personal dhe lutja (75.3%). Në bazë të këtyre gjetjeve, punimi sintetizon katër teknika kryesore menaxhimi – aktivitetin fizik, praktikën shpirtërore, mbështetjen familjare dhe këshillimin profesional – duke i vendosur në raport me literaturën akademike përkatëse dhe duke theksuar nevojën për ndërgjegjësim më të madh institucional mbi menaxhimin e stresit tek rinia.

Fjalë Kyçe: stres, shëndet mendor, teknika menaxhimi, të rinj, studim empirik

Përdorimi i Inteligjencës Artificiale në Propagandën Politike për Shënjestrimin e Votuesve të Pavendosur Gjatë Fushatave Zgjedhore

Ramadan Murtezani

Universiteti i Evropës Juglindore, Marrëdhëniet Ndërkombëtare dhe Diplomacia, Maqedonia e Veriut

Abstrakt: Zhvillimi i shpejtë i inteligjencës artificiale (IA) gjeneruese tashmë është e ditur se ka transformuar mënyrën se si fushatat politike komunikojnë me votuesit, duke krijuar mundësi të reja për mikro-shënjestrimin e segmenteve specifike të elektoratit, veçanërisht votuesve të pavendosur, të cilët shpesh determinojnë rezultatin final të garave zgjedhore gjatë konkurimit. Punimi paraqet një rishikim sistematik të literaturës mbi përdorimin e IA-së në propagandën politike, me fokus të veçantë në teknikat e mikro-shënjestrimit, deepfake-t, dhe përmbajtjen e personalizuar të gjeneruar automatikisht. Ndërkaq, literatura perëndimore (Shtetet e Bashkuara, BE) është relativisht e pasur me studime empirike mbi efektivitetin dhe rreziqet e këtyre praktikave, vëmendje e veçantë i kushtohet një boshllëku të rëndësishëm kërkimor: mungesa e literaturës akademike të fokusuar në rajonin e Ballkanit Perëndimor. Nëpërmjet analizës së burimeve akademike dhe raporteve të organizatave ndërkombëtare të vëzhgimit të zgjedhjeve, punimi identifikon raste konkrete nga Shqipëria, Serbia, Maqedonia e Veriut dhe Kosova, duke i krahasuar me raste referuese ndërkombëtare si Sllovakia. Gjetjet tregojnë se, ndërkohë që IA është përdorur në mënyra të dokumentuara për krijimin e përmbajtjeve të manipuluar politike në disa vende të rajonit, kuadri rregullator dhe kapaciteti mbikëqyrës mbeten të pazhvilluar. Ky punim konkludon me rekomandime për politikëbërësit, organizatat e shoqërisë civile dhe institucionet e vëzhgimit të zgjedhjeve, duke theksuar nevojën për transparencë më të madhe dhe kërkime empirike shtesë specifike kur bëhet fjalë kontekstin ballkanik.

Fjalët Kyçe: Ballkani Perëndimor, intelijenca artificiale, propaganda politike, votues të pavendosur

ABD ve Rusya'nın Diplomatik Güç Rekabeti: Kosova Örneği

Selma Kök

Selçuk Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: Kosova Savaşı sonrası süreçte ABD ve Rusya'nın, Kosova üzerindeki güç rekabeti devam etmektedir. Kosova, ABD ve Rusya'nın güç mücadelesinin Balkanlar üzerindeki bir örneğini temsil etmektedir. İki küresel gücün Kosova üzerindeki diplomatik faaliyetlerinin hangi güç unsuru veya unsurları üzerinden yürütüldüğü çalışmanın ana sorusunu oluşturmaktadır. Çalışmada iki ülke arasındaki diplomatik güç mücadelesi sert, yumuşak ve akıllı güç unsurları üzerinden ele alınmaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, bu üç diplomatik güç unsuru üzerinden ABD ve Rusya'nın Kosova üzerindeki güç mücadelesini analiz etmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, zamansal açıdan Kosova Savaşı sonrası süreç ile sınırlandırılmış olup, uluslararası aktörler açısından ise ABD ve Rusya ile sınırlandırılmıştır. Çalışma sonucunda, ABD'nin Kosova üzerindeki diplomatik güç unsurlarının, Kosova Savaşı sonrasında bölgede bulunan NATO KFOR güçleri, devlet inşası sürecindeki ve Barış İçin Ortaklık kapsamındaki ABD'nin Kosova'ya verdiği destek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Rusya'nın Kosova üzerindeki diplomatik güç unsurlarının ise Rusya'nın, Kosova'daki Sırp azınlığa verdiği destek, Kosova'ya karşı din slav ortaklığı üzerinden uyguladığı dezenformasyon faaliyetleri ve Kosova'nın BM üyeliği konusundaki veto kararı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ABD, Diplomasi, Kosova, NATO, Rusya

2000-2025 Yılları Arasında TIMSS ve PISA Sınavlarının Etkisiyle Türkiye, Hırvatistan ve Kuzey Makedonya’da Yapılan Matematik Öğretimindeki Değişimler

Semanur Erdemci

Bursa Uludağ Üniversitesi, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Türkiye

Özet: Bu çalışmada TIMSS ve PISA sınavlarının Türkiye, Hırvatistan ve Kuzey Makedonya’daki matematik ders müfredatlarına etkisi incelenecektir. 1995’te uygulanmaya başlanan TIMSS ve 2000 yılında uygulanmaya başlanan PISA sınavları uluslararası alanda ülkelerin okuryazarlık ve müfredat etkililiklerini ölçmektedir. Bu sınavlardan aldıkları puanlar ve sıralamalar sonrasında devletler kendi müfredatlarında revizeye ve yer yer köklü değişimlere gitmişlerdir. Makalede bu sınavların devletler açısından önemine değinilip akabinde devletler tarafından atılan reform adımları açıklanacaktır. Tarih aralığı olarak 2000-2025 tarih aralığının dikkate alındığı çalışmada, “Uluslararası sınav başarılarının, incelenen ülkelerin matematik müfredat yapılarındaki dönüşümü ne ölçüde tetiklediği” temel araştırma sorusu olarak ele alınmıştır. Karşılaştırmalı analize dayalı yürütülecek olan çalışmanın ana hipotezi; küresel başarı baskısının, incelenen tüm ülkelerde geleneksel matematik öğretimini PISA’nın ‘günlük hayat becerileri paradigmasına yaklaştırdığı, ancak ülkelerin kendi içsel ve politik dinamiklerinin bu reformların uygulanma derinliğini farklılaştırdığı yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Hırvatistan, Kuzey Makedonya, matematik, sınav

Hadisler Işığında Korkunun Mahiyeti ve Korku Hiyerarşisi: Filistin Örneği

Sevde Hilal Çelik

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri Hadis Anabilim Dalı, Türkiye

Özet: Korku, dengeli seviyede ortaya çıktığında insanı tehlikelere karşı harekete geçiren, kişinin kendisini korumasını sağlayan bir duygu iken şiddetli seviyede ortaya çıkan korku kişiyi hareketsiz ve korumasız bırakabilmektedir. İnsanlar her şeyden korkabilmektedir. Kötü bir şeye maruz kalmak, elindekileri kaybetmek, mahrum olmak, bir zarara uğramak... Korku duygusu diğer bütün duygular gibi fıtrîdir, tabiidir ve gereklidir. Ancak bazen insanlar gaffet dolayısıyla korkuların esiri olabilmektedirler. Çünkü korkunun özünü kavramak, korkuda ölçülü olmak gafil olmamakla, ilimle ilişkilidir. Hz. Peygamber'in hayatında korkunun ne ifade ettiğinden, Cebrail'i (a.s.) ilk kez karşısında gördüğünde hissettiği korkunun türünden bahseden hadisler, korku hakkında bizlere bilgiler vermektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak korku duygusunun regülasyonu ve terbiyesiyle birey, korku reaksiyonun sebebini ve derecesini bilir hale gelmektedir. İslam ümmetinin İsrail zulmünü durdurmada etkin olmamasının temel sebebi korku duygusunun eğitilmemiş olmasıdır. Bu da beraberinde toplumsal eylemsizlikleri getirmektedir. Böylece rızkının azalması hususunda korku yaşayanlar ekonomik kaygılarla Filistin'e destek için uygulanan boykot hareketine katılmaktan imtina edebilmektedirler. Filistin'deki zulme müdahale edilmesiyle aynı kötülüklerin kendi başlarına da gelme ihtimalinden korkanlar bu zulme karşı pasif kalabilmektedirler. Hâlbuki dünyevi kaygılardan doğan korkular ahiret hayatının ebediliği düşünüldüğünde önemini yitirmektedir. Dünyada cüz'i iradesiyle diğer insanlara nazaran daha güçlü görülenlerden korkmak bu güçlü gibi görülen kimselerin de sahibi olan Allah korkusu yanında anlamsızlaşmaktadır. Dolayısıyla eğitilmiş bir kalpte Allah korkusu merkezde yer aldığından diğer bütün korkuların etkinliği azalmaktadır. Bu çalışmada insan eylemlerinin üzerinde güçlü bir tesiri bulunan korku duygusu ayet ve hadisler özelinde ele alınarak hiyerarşik olarak incelenecektir. Ayrıca Filistin'e destek olma engel olan korkular meşruluk açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hz. Peygamber, Hadis, korku, korku hiyerarşisi, Filistin

Inteligjenca Artificiale, Ndikimi në Tregun e Punës dhe Perspektivat e Zhvillimit

Suejla Feridi

Universiteti Shën Kiril dhe Metodi, Teknik Dentare, Maqedonia e Veriut

Abstrakt: Zhvillimi i shpejtë i inteligjencës artificiale ka sjellë ndryshime të rëndësishme në ekonominë globale dhe në mënyrën e organizimit të punës. Përdorimi i teknologjive inteligjente në sektorë të ndryshëm ka ndikuar në rritjen e efikasitetit, përmirësimin e proceseve të punës dhe krijimin e profesioneve të reja, ndërsa njëkohësisht ka ngritur shqetësime për automatizimin e vendeve të punës dhe nevojën për përgatitjen e fuqisë punëtore për kërkesat e së ardhmes. Ky punim synon të analizojë ndikimin e inteligjencës artificiale në tregun e punës dhe të vlerësojë perspektivat e zhvillimit të saj në vitet e ardhshme. Përmes analizës së literaturës shkencore, raporteve të institucioneve ndërkombëtare dhe burimeve të besueshme, shqyrtohen ndryshimet që inteligjenca artificiale po sjell në strukturën e punësimit, aftësitë e kërkuara në treg dhe sfidat me të cilat përballen punëdhënësit dhe punëmarrësit. Punimi arrin në përfundimin se inteligjenca artificiale përfaqëson një mundësi të rëndësishme për zhvillimin ekonomik dhe rritjen e produktivitetit, por suksesi i këtij transformimi varet nga investimi në arsim, zhvillimin e aftësive profesionale dhe krijimin e politikave që mbështesin përshtatjen e tregut të punës me ndryshimet teknologjike.

Fjalët Kyçe: inteligjenca artificiale, tregu i punës, punësimi, zhvillimi teknologjik, perspektivat e zhvillimit.

Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci (GDAÜ) ve Türkiye'nin Balkan Politikasındaki Yeri: Bölgesel İşbirliği

Şevval Alptekin

İstanbul Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci (GDAÜ), Balkanlar'da savaş sonrası dönemde barış, güvenlik, istikrar ve bölgesel işbirliğini güçlendirmek amacıyla oluşturulmuş önemli bir bölgesel istişare mekanizmasıdır. Türkiye, GDAÜ'nün kurucu üyelerinden biri olarak süreç içerisinde aktif bir rol üstlenmiş ve üç kez dönem başkanlığını yürütmüştür. Bu çalışma, GDAÜ'nün Türkiye'nin Balkan politikasındaki yerini bölgesel işbirliği perspektifinden incelemektedir. Çalışmada Türkiye'nin GDAÜ içerisindeki rolü; siyasi ve diplomatik ilişkiler, güvenlik işbirliği, Avrupa-Atlantik bütünleşmesi ve ekonomik bağlantılar çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, GDAÜ'nün merkezi bir sekreteryaya sahip olmaması ve dönem başkanlıklarına dayalı esnek yapısının ortaya çıkardığı kurumsal sınırlılıklar ele alınmaktadır. Çalışma, GDAÜ'nün Türkiye açısından yalnızca diplomatik bir istişare platformu olmadığını; Türkiye'nin Balkanlar'daki çok taraflı işbirliğini güçlendiren ve bölgesel politikalarını kurumsal bir çerçevede sürdürmesine katkı sağlayan önemli bir mekanizma olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: GDAÜ, Türkiye, Balkanlar, bölgesel işbirliği, çok taraflılık, yumuşak güç, Balkan politikası.

Batı Balkanlarda Güvenlik Denklemi: Avrupa-Atlantik Entegrasyonu ve Bölgesel Barışın Geleceği

Sueda Fatıma Ağaoğlu

Ankara Medipol Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: Bu çalışma, Soğuk Savaş sonrası dönemden günümüze Batı Balkanlar'daki güvenlik dinamiklerini Avrupa-Atlantik entegrasyonu, egemen elitlerin iç toplumsal düzeni disipline etme pratikleri ve Rusya'nın bölgedeki jeopolitik nüfuzu ekseninde incelemektedir. Araştırma, NATO ve Avrupa Birliği'nin sunduğu kurumsal güvenlik mimarisinin, bölgedeki kalıcı barışı inşa etmede neden sınırlı kaldığını sorgulamaktadır. Nitel araştırma yöntemlerine dayanan çalışmada Lene Hansen'in postyapısalcı söylem analizi, Neoliberal Kurumsalcılık ve Ontolojik Güvenlik Teorisi'nin kavramsal bir sentezi kullanılarak Bosna-Hersek ve Sırbistan vakaları karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir. Araştırmanın temel argümanı, NATO ve AB misyonlarının fiziki güvenliğin ve askeri istikrarın sağlanmasında önemli kazanımlar elde etmesine karşın, yerel siyasi elitlerin iktidarlarını konsolide etmek ve toplumu kontrol altında tutmak amacıyla inşa ettikleri "öteki" söylemleri ve ontolojik güvenlik arayışlarının bölgesel dönüşümü tıkadığı yönündedir. Yöneticilerin söylem üzerinden inşa ettiği bu ötekileştirme, barış süreçlerinin getirdiği kimliksel belirsizlikten kaçınma refleksini ortaya çıkarırken aynı zamanda Rusya Federasyonu'nun kültürel, dini ve tarihsel bağları araçsallaştırarak bölgeye müdahale edebileceği istikrarsız bir jeopolitik sıkışmışlık yaratarak bölgede uzun süreli iskırarı engellemektedir. Sonuç olarak çalışma, Batı Balkanlar'da kalıcı barışın inşasının yalnızca dışsal faktörler ve onların dayatmalarına ya da bölgedeki askeri varlığa değil, bunun yerine yerel aktörlerin içsel iktidar ve disiplin mekanizmalarını dönüştürebilme kapasitesine bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Batı Balkanlar, Avrupa-Atlantik Entegrasyonu, NATO, Avrupa Birliği, Ontolojik Güvenlik, Postyapısalcı Söylem Analizi, İçsel Disiplin, Rusya Faktörü

Tartışmalı Miras ve Kentsel Bellek Bağlamında “Üsküp”

Yasemin Kaplan

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mimarlık, Türkiye

Özet: Kentler, farklı dönemlerde gerçekleşen siyasal, toplumsal ve mekânsal müdahalelerin izlerini bünyesinde taşıyan çok katmanlı yapılardır. Bu katmanlar, kentsel hafıza aracılığıyla geçmişin mekânda görünür olmasını sağlarken, farklı toplumsal grupların geçmişe ilişkin farklı yorumları mirasın tartışmalı bir nitelik kazanmasına neden olabilmektedir. Bu çalışma, kentsel hafıza ve tartışmalı miras kavramlarını kuramsal bir çerçeve olarak ele alarak Üsküp’ün tarihsel süreç içerisinde geçirdiği mekânsal dönüşümleri incelemektedir. Araştırmanın amacı, farklı siyasal dönemlerde gerçekleştirilen mimari ve kentsel müdahalelerin kent belleğinde yarattığı süreklilik, kopuş ve dışlama biçimlerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda Üsküp’ün Osmanlı dönemi kentsel dokusunun oluşumu, 1963 depremi sonrasında uygulanan Kenzo Tange planı ve bağımsızlık sonrası gerçekleştirilen Üsküp 2014 Projesi incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; konu, doküman incelemesi ve mekânsal analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, Üsküp’te her siyasal dönemin kentsel mekânı kendi ideolojik söylemi doğrultusunda yeniden biçimlendirdiğini, bu süreçte bazı tarihsel katmanların korunurken bazılarının görünmez kılındığını göstermektedir. Özellikle Üsküp 2014 Projesi kapsamında gerçekleştirilen neoklasik müdahalelerin, Osmanlı-Türk mirası ile modernist döneme ait yapıların algılanmasını sınırlandıran bir perdeleme etkisi oluşturduğu ve kentsel belleğin seçici biçimde yeniden kurgulanmasına hizmet ettiği görülmektedir. Sonuç olarak çalışma, Üsküp örneği üzerinden kentsel hafıza ile tartışmalı miras arasındaki ilişkinin mekânsal müdahaleler yoluyla nasıl yeniden üretildiğini ortaya koymak ve çok katmanlı tarihsel mirasa sahip kentlerin değerlendirilmesine yönelik kavramsal bir okuma sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel hafıza, tartışmalı miras, Üsküp, Osmanlı mirası, kentsel dönüşüm

Liberal And Communist Korean Administrations: A Comparative Foreign Policy Analysis

Yıldız Polat

Yalova University, International Relations, Türkiye

Abstract: Following World War II, the Korean Peninsula was divided into two separate governments at the 38th parallel, communist in the north and liberal in the south, due to ideological disagreements between the United States and the USSR. In 1950, the extent to which the foreign policies of liberal South Korea and communist North Korea changed after the Korean War, which was started by North Korea by entering South Korean territory, is discussed comparatively. In this context, in the first part of the study, North Korea's foreign policy is analyzed under three main headings: political, military and economic. In the second part, South Korea's foreign policy is discussed politically, militarily and economically. In the last part of the study, the extent to which the Korean War changed the foreign policies of liberal South Korea and communist North Korea was comparatively examined. In this regard, the literature review method was applied in order to achieve the objectives of the study more effectively, thus contributing to an in-depth understanding of the subject by systematically evaluating the existing knowledge.

Keywords: Foreign Policy, North Korea, South Korea, Liberal, Communist

Ontolojik Güvenlik Teorisi Perspektifinden “Kosova ve Sırbistan” Meselesi

Zeynep Beyza Beyazkaya

Yalova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler, Türkiye

Özet: Bu çalışma, uluslararası ilişkiler disiplininde yer alan Ontolojik Güvenlik Teorisi (OGT) çerçevesinde, Kosova ve Sırbistan ülkeleri arasındaki ilişkiyi derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, Ontolojik Güvenlik Teorisi kapsamında iki temel sütun üzerinden ele almaktadır. Bunlardan birincisi, Kosova'nın bağımsız ve egemen bir devlet kimliği inşası ve uluslararası arenada tanınma süreci ile ilgilidir. Bir diğeri ise, Sırbistan'ın, bu kimlik inşası sürecini kendi perspektifinden değerlendirerek tarihsel değerlerine bir tehdit olarak algılayıp, kimlik kaybı endişesiyle sergilediği tepkileri incelemektedir. Bu kapsamda makale, Kosova'nın 2008 yılında ilan edilen bağımsızlık ilanı ve uluslararası çerçevede tanınma süreci ile Sırbistan'ın bu süreçte attığı adımlar ve varoluşsal güvenlik algılarını Ontolojik Güvenlik Teorisi ile değerlendirmektedir.

Bu makalenin araştırma soruları ise “ Ontolojik Güvenlik Teorisi açısından Sırbistan'ın Kosova'yı tanımama politikasının temel sebepleri nelerdir?” ve “Kosova'nın egemenliği, Sırbistan açısından ontolojik güvenlik sorunu çerçevesinde nasıl değerlendirilmelidir?” kapsamındadır.

Anahtar Kelimeler: Kosova, Ontolojik Güvenlik Teorisi, Sırbistan, Ontolojik Güvensizlik, Anthony Giddens, Kimlik Çatışması, Uluslararası İlişkiler

Kayıp ve Yeniden Doğuş: 1990 Sonrası Bosna-Hersek ve Arnavutluk'ta Yas Ritüellerinin Aidiyet İnşasındaki Rolü

Zeynep Sümeyye Aydın

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Felsefe Din Bilimleri, Türkiye

Özet: Bu çalışma, 1990 sonrası Bosna-Hersek ve Arnavutluk'ta yas ritüellerinin dini aidiyet inşasındaki rolünü karşılaştırmalı olarak incelemektedir. Çalışmanın temel argümanı inançların davranışsal dışı vurumu olan ritüellerin bireyin dini aidiyetlerini pekiştirmek ve kimlik sınırlarını belirlemek için ürettiği en temel mekanizmalardan biri olmasının yanında bireyin yaşadığı psiko-sosyal süreçlerinin de bir sonucu olmasıdır. Bu anlamda Bosna-Hersek'te 1992-1995 savaşı sırasında yaşanan kayıplar ve travmatik deneyimler akabinde, bireylerin inançları gereği oluşturdukları anlam sistemlerine göre uyguladıkları yas ritüelleri dini bir görev olmakla birlikte toplumsal birliği, dayanışmayı, kimliksel aidiyetlerin tezahürünü ve yeniden üretilmesini sağlamıştır. Bu çalışmada dinî ve kolektif kimliğin yeniden inşasında belirleyici rol oynayan yas ritüelleri Bosna-Hersek özelinde Srebrenitsa-Potoçari Anıt Mezarlığı ve Mars Mira (Barış Yürüyüşü) bağlamında incelenirken; komünist dönemde dini inançların yaşamın her alanında şiddetli baskı ve yasaklarla yok edilmeye çalışıldığı Arnavutluk'ta, 1990 sonrası değişen siyasi kararlar sonucunda yeniden kamusal hale gelen Tomor Dağı hacı ve matem törenleri incelenmiştir. Çalışma nitel bir araştırma olarak sistematik literatür taramasına dayalı kuramsal ve karşılaştırmalı bir analiz sunmaktadır. Araştırma kapsamında din psikolojisi, sosyal psikoloji, sosyoloji, psikoloji ve antropoloji literatürü taranarak ilgili kuramlar yorumlayıcı perspektifle incelenmiştir. Araştırma din psikolojisi perspektifinden değerlendirilirken, farklı tarihsel ve toplumsal koşullarda yaşanan kaybın anlamlandırılmasına yönelik uygulanan ritüelleri aidiyet ihtiyacı, sosyal kimlik ve kolektif hafıza kavramlarıyla ilişkilendirerek alana katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda iki örnekte de tarihsel, dini-sosyolojik bağlam ritüel biçimlerini değiştirse de ortak mekanizma büyük ölçüde aynıdır. Ritüeller bireyi topluluğa, topluluğu ise ortak bir anlam dünyasına bağlayarak aidiyetin yeniden üretilmesini sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, dini ritüel, yas ritüelleri, Bosna-Hersek, Arnavutluk, kimlik inşası, Balkanlar

19. Yüzyıl Balkan Jeopolitiğinde Büyük Güç Rekabeti: Mora Yarımadası Olayları Ekseninde İngiliz-Rus Güç Mücadelesi

Zeynep Topbaş

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Türkiye

Özet: Bu çalışma, 1821 Mora İsyanı'nın yalnızca yerel bir bağımsızlık hareketi olmanın ötesinde, İngiltere ve Rusya arasındaki bölgesel ve küresel güç rekabetinin Akdeniz ve Balkanlar sahasındaki ilk somut jeopolitik çatışma alanı olduğunu incelemeyi amaçlamaktadır. Mora Yarımadası'nın Adriyatik ve Ege denizleri arasındaki stratejik konumu, krizi kısa sürede Doğu Akdeniz'de bir deniz hâkimiyeti ve nüfuz mücadelesine dönüştürmüştür. Bu süreç, 1815 Viyana Kongresi ile tesis edilen ve çok uluslu imparatorlukların toprak bütünlüğünü korumayı hedefleyen muhafazakâr Metternich Sistemi'nin fiilen iflas ettiği ve statükonun büyük devletler tarafından sömürge ve deniz çıkarları doğrultusunda esnetildiği dinamik bir dönüm noktasıdır. Makalede, Rusya'nın Ortodoks korumacılığı çerçevesinde yürüttüğü “sıcak denizlere inme” stratejisi ile İngiltere'nin deniz yollarının güvenliğini sağlama ve bölgesel bir Rus hegemonyasını engelleme çabaları arasındaki hassas güç dengesi tematik ve kronolojik olarak incelenmektedir. Bu bağlamda, çalışma, “Mora İsyanı sürecinde İngiliz ve Rus dış politikalarındaki stratejik öncelikler, modern Balkan jeopolitiğinin ve Şark Meselesi'nin şekillenmesinde nasıl bir rol oynamıştır?” sorusuna yanıt aramaktadır. İttifakların doğasını kökten değiştiren 1827 Navarin Baskını ile askeri ve diplomatik kırılma noktaları analiz edilerek, büyük güçlerin müdahale pratiklerinin Balkanlar'daki ulus-devlet inşası üzerindeki kalıcı etkileri tartışılmaktadır. Tarihsel-analitik bir yaklaşımın benimsendiği bu araştırma, 1821 İsyanı ile başlayıp 1829 Edirne Antlaşması ve Yunanistan'ın bağımsızlık süreciyle sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: 19. Yüzyıl Balkan Jeopolitiği, Mora İsyanı, İngiliz-Rus Rekabeti, Metternich Sistemi, Navarin Baskını

Zekati në Republikën e Maqedonisë së Veriut: Funksionalizimi, Sfidat dhe Roli në Zhvillimin Shoqëror

Zejnulla Sadiki

Universiteti Studimeve Islame, Teologji, Maqedonia e Veriut

Abstrak: Ky punim trajton aplikimin dhe funksionalizimin e zekatit në Republikën e Maqedonisë së Veriut, duke analizuar organizimin, grumbullimin dhe rolin e tij në jetën fetare, arsimore dhe shoqërore tek besimtarët musliman. Fillimisht shqyrtohet baza fetare e zekatit, rëndësia e tij në Islam dhe mënyra e aplikimit të tij në Republikën e Maqedonisë së Veriut. Studimi analizon funksionimin e grumbullimit të zekatit ndër vite, rolin që ka luajtur në mbështetjen e jetës fetare dhe arsimore, metodat e mbledhjes së zekatit, udhëzimet administrative nga institucioni i Bashkësisë Fetare Islame (B.F.I.), si dhe sfidat me të cilat janë përballur besimtarët musliman në zbatimin e këtij obligimi fetar.

Një pjesë e veçantë i kushtohet hulumtimit empirik të realizuar përmes anketimit të besimtarëve muslimanë në Republikën e Maqedonisë së Veriut, me qëllim vlerësimin e njohurive, praktikimit dhe perceptimeve të tyre lidhur me zekatin. Rezultatet tregojnë se shumica e të anketuarve e njohin zekatin si obligim fetar dhe e praktikojnë atë, megjithëse një pjesë e konsiderueshme shfaqin pasiguri lidhur me mënyrën dhe institucionin ku duhet ta japin zekatin.

Punimi synon të ofrojë një pasqyrë të gjendjes aktuale të administrimit të zekatit në vend dhe të evidentojë rëndësinë e forcimit të organizimit institucional për realizimin sa më efikas të këtij obligimi fetar.

Fjalët Kyçe: Zekati, Bashkësia Fetare Islame, Republika e Maqedonisë së Veriut, administrimi i zekatit, solidariteti social

The relationship Between Future Anxiety, Emigration Attitudes, and Psychological Well-being Among Young Adults in North Macedonia

Zumera Demiri

International Balkan University, Psychology, North Macedonia

Abstract: Social and economic instability, increasing youth emigration rates in Western Balkan is becoming one of the most crucial concerns, especially for North Macedonia. Recent studies show that most of the youth, especially university students, plan or at least have an idea to go abroad, for their education, marriage, or even just leave their hometown and move abroad for a better and secure future. Because of this it is very important to understand the impact of future anxiety on the attitude towards migration and psychological well-being. Although socio economic factors have been discussed, the psychological aspect of this concern, specifically how anxiety about the future is related to the desire to emigrate and psychological wellbeing, has received little attention in research. The central aim of this research is to investigate the link between future anxiety, emigration attitudes, and psychological wellbeing among young people living in North Macedonia. The study follows a quantitative correlational design. The data is collected from a sample of 100 young adults aged 18-30, living in North Macedonia through a validated self-report instrument. The Dark Future Scale (Zaleski et al. 2019), measuring future anxiety, the Brain Drain Attitude Scale (Oncu et al. 2018), measuring emigration attitudes, and the Satisfaction With Life Scale (Diener et al. 1985), measuring overall psychological wellbeing and life satisfaction.

Keywords: Future Anxiety, Emigration Attitudes, Psychological Well-being, Young Adults in North Macedonia

63

64

65

66

67

68

69

70

BSF | B | A | L | K | A | N |
S | T | U | D | I | E | S |
F O U N D A T I O N

 balkanfoundation.com

 info@balkanfoundation.com

 facebook.com/balkanfound

 twitter.com/balkanfound

 instagram.com/balkanfound